

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

On Yedinci Birleşim

12 Kasım 1980 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	Sayfa	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	238	
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	238	
1. — 1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 nci maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 nci Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu. (1/15) (S. Sayısı : 51)	238:250	
2. — 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci maddesine Bir Fıkra Eklenmesine		
Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/33) (S. Sayısı : 56)		250:252
3. — Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/34) (S. Sayısı : 57)		252:254
4. — Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Huhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Terbinden Aylık Bağlanmasına Dair Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/31) (S. Sayısı : 55)		254:255

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair 5016 Sayılı Kanunun Değişik 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı. (1/32) (S. Sayısı : 52) ile;

Gülhane Askeri Tıp Akademisi (2/18) (S. Sayısı : 53) ve

1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanununun 15 nci Maddesinde değişiklik yapılması hakkında (2/19) (S. Sayısı : 54) kanun teklifleri kabul edildi.

12 Kasım 1980 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 16.55'te son verildi.

Haydar SALTİK

Orgeneral

Milli Güvenlik Konseyi

Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Milli Güvenlik Konseyinin 17 nci Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncu Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 nci Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu. (1/15) (S. Sayısı : 51) (1)

BAŞKAN — Gündemimize göre kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Gündemimizin birinci sırasındaki 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3

(1) 51 S. Sayılı Basmayı tutanağa ektir.

ncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 nci Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı ve bu konudaki Milli Savunma Komisyonu raporu 51 sıra sayı ile basılmış ve dağıtılmıştır.

Bu tasarıyı görüşen Milli Savunma Komisyonu ve Bakanlık temsilcileri yerlerini aldılar.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşmelere başlıyoruz. Önce İhtisas Komisyonunun bu kanun tasarısı hakkındaki genel açıklamasını rica ediyorum.

Buyurun efendim.

HAKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yedek subay ihtiyacından fazla yedek subay kaynağı olduğu için, yüksek malumları olduğu üzere ilk defa 11.10.1960 tarihinde 97 sayılı Kanunla lise mezunlarının yedek subay olma hakları kaldırılmış, er statüsüne geçirilmişlerdir; fakat, buna rağmen yedek subay kaynağı Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacından fazla olduğu için bir formül aranmış, 27 Temmuz 1970 tarihinde kabul edilen 1316 sayılı Kanunla Yedek Subay ve Askeri Memurlar Kanununun 3 ncu maddesi değiştirilerek, değerlendirme suretiyle Silahlı Kuvvetlerin yedek subay adayı ihtiyacının tespiti oiheti öngörülmüştür, fakat, değerlendirme ile Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacının tespit edilmesi sistemi uygulamada işlerlik kazanamamış, yine birikimler olmuştur. Bu birikimler üzerine 10 Temmuz 1974 tarihinde kabul edilen 1833 sayılı Kanunla kanun metninde yazılı 1 Mayıs 1974 tarihine kadar, yükseköğrenim kurumlarından mezun olanların 4 aylık yedek subay temel eğitimine tabi tutulmak suretiyle askerlik eğitimlerini yapacakları hükmü getirilmiştir. O tarihe kadar olan birikimler bu şekilde eritilmiştir.

1833 sayılı Kanunun uygulanmasından sonra yine birikim olmuş; biraz evvel arz ettiğim gibi, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacından fazla kaynak olduğu için yine birikim olmuş ve 100 bini aşan bu birikim ileri yıllara bırakılmak zorunda kalmıştır ve giderek de artmaktadır. Bunun için Bakanlar Kurulu bir tasarı getirmiştir. Bu tasarı tetkik edildiğinde, bugüne kadar fazla kaynağı eritmek için getirilen sistemlerden en geçerli ve eritmeyi kendi içinde yapan bir tasarı olduğu görülmektedir.

Tasarının prensibi şudur : Evvela tasarı yedek subay olma hakkını 4 yıl ve daha fazla eğitim gören yükseköğrenim kurumu mezunlarına hasretmiştir. Bunun altında 2 ve 3 yıl süreli yükseköğrenim kurumlarından mezun olanlar bu tasarı hükümlerine göre er olacaklardır.

Kanun tasarısı bununla da yetinmemiş, 4 yıl ve daha fazla süreli yüksekokul ve fakülteleri bitirenlerin miktarının yedek subay ihtiyacından fazla olacağını da düşünerek seçim esasını getirmiştir. Yalnız kanun tasarısı seçimin ne şekilde yapılacağını kendi bünyesine almamış, bunun yönetmelikle düzenleneceğini belirterek, Genelkurmay Başkanlığını ve Milli Savunma Bakanlığını bu konuda bağlamak istememiştir. Günün ihtiyaçlarına göre seçimin nasıl yapılacağı yö-

netmelikte detaylı olarak tespit edilip seçim tarzı gösterilecektir,

Bu seçim sisteminin esası şudur : 4 yıl ve daha fazla süreli yüksekokulları bitirenlerden istekli olanlar, emsali yedek subayların yarısı kadar; 18 ay ise 9 ay; eğer Bakanlar Kurulu kararıyla bu süre 16 aya düşürülürse 8 ay er olarak askerlik yapacaklardır. İstekliler ayrıldıktan sonra kalan yükümlü miktarı Silahlı Kuvvetlerin önceden tespit ettiği yedek subay adayı miktarından fazla ise, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı seçimle tespit edilecektir. Yalnız burada bir ölçü getirilmektedir, tasarıdan farklı olarak Komisyonumuzun yaptığı ilavede; isteklilerin önceden belirlenmesini sağlamak için istekli olanlar için 9 ay getirilirken, seçim sonucu er olanlar isteklilerden 4 ay daha fazla askerlik yapacaklardır.

Yine kanuna bir hüküm getirilmiştir Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı için. Silahlı Kuvvetlerin kesin ihtiyacı olan, örneğin; tabip gibi, gemi mühendisi, uçak mühendisi gibi benzer sınıflar ihtiyacı az ise, bunlar doğrudan doğruya yedek subay adayı olarak tayin edilecekler, bunların arasından seçim yapılmayacaktır.

Ayrıca, bu kanunun getirdiği prensibe uygun olarak Askerlik Kanununda bu 2 ve 3 yıl süreli yüksekokullardan mezun olanların statülerini belirlemek üzere Hükümet tasarısında bir düzenleme getirilmiştir. Komisyonumuz, yaptığı çalışmalarda Hükümet tasarısını prensip olarak aynen kabul etmiş ve bir yönden, sadece daha açıklık getirmek için, redaksiyon yapmıştır. Bunun dışında, özellikle 1076 sayılı Kanunun geçici maddesinde bugüne kadar olan birikimler için Bakanlar Kurulu tasarısında bunların da seçime tabi tutularak ileri yıllarda eritilmesi öngörüldüğü halde, Komisyonumuzun çalışmalarında 1833 sayılı Kanunun getirdiği prensibe uygun olarak bugüne kadar birikim yapmış bulunan yedek subay adaylarının kanunda belirtilen ölçüler içinde 4 aylık askerlik eğitimine tabi tutulmaları hükmü getirilmiştir.

Bundan ayrı olarak, Yedek Subay Kanununa bir ek madde ilavesi Komisyonumuzca uyyun bulunmuş. Bu ek maddeye göre, 4 yıl ve daha fazla öğretim yapan yüksekokul mezunlarının artık bundan sonra adlarına çağrı pusulası çıkarılmayacak, Türkiye radyoları ve televizyonları aracılığı ile duyuru yapıldığı takdirde bunlar çağrılmış sayılacaklardır.

Komisyon ayrıca, biraz evvel arz ettim, Bakanlar Kurulu tasarısında bulunmayan, isteklilerle seçim

sonucu ayrılanlar arasında askerlik hizmet süresi bakımından fark getirmiştir. İstekli olanlar emsali yedek subayların süresinin yarısı kadar, seçim sonucu ayrılanlar veya makbul bir mazereti olmaksızın seçime katılmadığı tespit edilenler, bu yedek subay hizmet süresinin, istekli oldukları için yarısı kadar hizmet yapacaklardan 4 ay daha fazla askerlik hizmeti yapacaklardır. Yine arz ettiğim gibi, istekli olanlar 9 ay yaptığı takdirde, bunlar 13 ay yapma durumuyla karşı karşıya kalacaklardır.

İzin verirseniz, bu konuda genel olarak bu kadarını arz etmekle yetineyim, ileride maddeler geldiğinde emir buyurursanız gereken bilgileri de arz edeyim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tümü üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler bitmiştir.

Kanun tasarısının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum.

1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 ve 77 nci Maddelerinin Değiştirilmesi, 78 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 16 . 6 . 1927 tarih ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 27 . 7 . 1970 tarih ve 1316 sayılı Kanunla değişik 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3. — a) Her celp yılından evvel müteakip yıl Silahlı Kuvvetlerin subay sınıflarına göre yedek subay ihtiyacı Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Milli Savunma Bakanlığınca tespit edilir.

b) Dört yıl ve daha fazla süreli Fakülte, Akademi, Yüksekokul ve Enstitüler ile Milli Eğitim Bakanlığınca bunların dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunu olup da Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliğine göre askerliğe elverişli olanlar arasından, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı kadar yedek subay adayı (c) ve (d) bentleri esaslarına göre ayrılır.

c) Yükümlüler, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaç duyduğu yedek subay miktarından fazla ise;

1. İstekliler, yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirebilirler.

2. İsteklilerin ayrılmasından sonra kalan yükümlüler ihtiyaçtan fazla ise; Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı bunların arasından seçilerek saptanır.

Seçilmedikleri için ihtiyaç fazlası olanlar ile makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanlar, yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirirler.

3. İsteklilerin ayrılmasından sonra, kalan yükümlü miktarı, Silahlı Kuvvetlerin yedek subay ihtiyacını karşılamadığı takdirde, erbaş - er olarak hizmet yapmak isteyenler arasından seçimle yedek subay ihtiyacı karşılanır.

Seçimin şekli ve yapılma esasları ile celp usulleri, bu konulara ilişkin olarak çıkarılacak yönetmelikte saptanır.

d) Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vasıfları haiz olanların mevcudu ihtiyaçtan az olduğu takdirde; bunlar hakkında (c) bendi hükmü uygulanmaz ve seçime de tabi tutulmadan yedek subay adayı olarak ayrılırlar.

e) Yedek subay adayı yükümlülerin askerlik hizmetleri, eğitim - öğretim için Askerlik Şubelerinden sevkleri ile başlar.

f) Yedek subayların hizmet süreleri on sekiz aydır. Bu sürenin altı ayı yedek subay yetiştirilmekle on iki ayı da subay olarak atandıkları kıta ve kurumlarda geçer. Yedek subay yetiştirme süresi Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulunca uzatılabilir ve kısaltılabilir.

Yedek subayların hizmet süreleri Genelkurmay Başkanının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile lüzumu kadar uzatılabilir. Bu uzatılan süreler yaş haddinin sonundan iki kat düşülür.

Yedek subayların hizmet süreleri barışta Genelkurmay Başkanının teklifi ve Bakanlar Kurulu Kararı ile on iki aya kadar indirilebilir.

g) Muvazzaflık hizmetini yapmadıkça, 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile bu Kanunun tespit ettiği esaslar dışında hiç bir yükseköğrenim mezunu askerlik çağından çıkarılamaz.

h) Yedek subaylardan hastalananlar, muvazzaf subay emsalleri gibi izin süresine tabi tutulurlar. Sıhhi izin süresini tamamlayanlar terhis edilirler. Ancak, sıhhi izin süresini tamamlamadan «Faal Hizmet Yapabilir» raporu alanlar, emsalleri terhis edilse dahi altı ay hizmet müddetini doldurmadıkça terhis edilmezler.

BAŞKAN — Komisyonca benimsenen 1 nci madde üzerinde Hükümet Temsilcisi arkadaşımızın bir diyeceği var mı efendim?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım yoktur, aynen kabul ediyoruz.

BAŞKAN — Komisyonun bu madde üzerinde ayrıca bir izahı var mı?

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, gerek görürseniz arz edebilirim.

BAŞKAN — Hayır, zaten açık bunlar.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Evet, madde gayet açık.

BAŞKAN — (e) fıkrasında «askerlik şubelerinden sevkleriyle başlar» dedik. Bu konu erler için de böyledir; erler için askerlik şubelerinden sevkleriyle beraber askerlik hizmetleri başlar diyoruz. Bu bazı mahzurlar doğuruyor. Acaba «kitaya iltihakından itibaren başlar» desek, ne mahzuru olur?

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, madde nin (e) bendinde «eğitim - öğretim için askerlik şubelerinden sevkleriyle başlar» hükmü vardır.

BAŞKAN — Yol parası, yolluk ödenmesi için oluyor değil mi? Eğer «iltihakından itibaren» dersek, kıtaya kadar gidiş parasını kendisinin vermesi lazımdır.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Ayrıca Sayın Başkanım, yolda geçen sürelerin askerlik hizmetinden, 18 aylık süresinden sayılması için.

BAŞKAN — Peki.

(f) fıkrasının ikinci bendini okuyorum: «Yedek subayların hizmet süreleri Genelkurmay Başkanının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile lüzumu kadar uzatılabilir. Bu uzatılan süreler yaş haddinin sonundan iki kat düşüldür.»

Yedek subayların hizmet süreleri barışta Genelkurmay Başkanının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile on iki aya kadar indirilebilir.»

Ayrı ayrı yazılmış, yani uzatılması ayrı kısaltılması ayrı. Ötekinde bir had koymamışız; üçüncü bentte on iki aya kadar indirilebilir demişiz, ötekinde ne kadar uzatılır onu yazmamışız. Bunun sebebi nedir?

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, bu maddede Bakanlar Kurulu tasarısının getirdiği yeni-

lik, ki, yürürlükteki kanunda «olağanüstü hallerde uzatılabilir» hükmü vardı, bu madde eski kanundan sadece o cümleyi çıkarmak için getirilmiştir. Eski maddede aynen olduğu gibi, diğer hükümlerin değiştirilmesi öngörülmediği için, olağanüstü hallerle sınırlı idi uzatma durumu. Savaşta istenildiği kadar uzatılabilecek; fakat barış süresince on iki ayın altına indirilmemesi için yürürlükteki kanunun değiştirilmesi yönünde Bakanlar Kurulundan değişiklik gelmediği için eski maddeyi aynen aldık.

'Arz etmeye çalıştığım gibi, sadece olağanüstü hallerde sınırlı idi, eskiden uzatma veya kısaltma o kısmı çıkararak yürürlükteki maddeyi aynen aldık. Bu maddede bir değişiklik öngörülmemiştir bu «olağanüstü haller» kelimesi dışında.

BAŞKAN — Peki.

Bir diyeceğiniz var mı buna?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, aynen katılıyoruz. Burada Genelkurmay Başkanlığına bir elastikiyet bırakılıyor.

BAŞKAN — Uzatma için elastikiyet; ama kısaltma için tahdit; on iki aydan daha aşağı olmasın diye.

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — O tahdit konulmuş daha aşağı olmasın diye.

BAŞKAN — Peki, teşekkür ederim.

Okunan 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2. — 16 . 6 . 1927 tarih ve 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa aşağıdaki madde, Ek Madde 6 olarak eklenmiştir.

EK MADDE 6. — Bu Kanuna tabi yükümlülerin celp ve sevkleri ile buna ilişkin işlemlerine ait diğer hususlar, Türkiye Radyoları ve Televizyonu aracılığıyla ilan edilmek suretiyle duyurulur. Bu duyuru yükümlülere tebliğ mahiyetindedir.

BAŞKAN — Evvelce bu böyle değildi değil mi? Kendilerine tebligat yapıyordu.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Başkanım, yahut yakınlarına.

BAŞKAN — Aynen erlerde olduğu gibi, şimdi radyo ve televizyon vasıtasıyla yapılan duyurular da

tebligat hükmünde kabul ediliyor. Eski kanunla aradaki yegâne değişiklik bu oluyor?

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Bu oluyor tebligat bakımından Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Buna Bakanlık Temsilcisi katılıyor mu efendim?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, tamamen katılıyor. Yakında 1111 sayılı Askerlik Kanununun tümünü de huzurlarınıza getireceğiz, onu da değiştireceğiz ve böylece yoklama kaçağı seviyesini asgariye indirmek için bu tedbiri alacağız. Öncelikle yedek subaydan başlamasında büyük yarar görüyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

2 nci madde üzerinde söz almak isteyen üyeler var mı efendim? Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 3. — 16 . 6 . 1927 tarih ve 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa aşağıdaki Geçici Madde 6 eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vasıfları haiz olanlar hakkındaki 3 ncü madde (d) bendi hükmü saklı kalmak şartıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurt içi veya yurt dışı yükseköğrenim kurumu mezunlarından askerliğine karar aldırılmış olanlar er olarak askere sevk edilir ve dört aylık temel askerlik eğitimini müteakip terhis edilirler.

31 Ekim 1980 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında, yükseköğrenim kurumlarından mezun olup da henüz askerlik kararı aldırılmamış yükümlüler bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde yetkili kurumlara müracaat ederek haklarında askerlik kararı aldıkları takdirde, bu madde kapsamına girerler.

Dört aylık askerlik yükümlülüğünü yerine getirmiş olanlardan yedek subay olmak isteyenler, bu Kanunun 3 ncü maddesine göre seçilirler ve Genelkurmay Başkanlığının tespit edeceği ihtiyaca göre ve uygun göreceği zamanlarda noksan kalan eğitimlerini tamamlayan başarı gösterenler yedek subay olurlar ve emsalleri gibi terhis edilirler.

Dört aylık temel askerlik eğitimine tabi olanların hava değişimi sürelerinin ancak bir aya kadar (dahil) olan kısmı muvazaf hizmetlerinden sayılır.

Yükümlülerden, genel ve katma bütçeli idarelerle, belediye ve özel idarelerde ve kamu iktisadi teşebbüsleri, teşekkülleri ve müesseselerinde maaşlı veya sözleşmeli veya yevmiyeli veya ücretli olarak görevli bulunanlar ile bu görevlerde aday olarak bulunanlar, temel askerlik eğitimi süresince, maaşsız veya ücretsiz veya yevmiyesiz izinli sayılırlar.

Er olarak terhis edilen yükümlülerin arta kalan muvazaf hizmet süreleri, yedeğe ayrıldıktan sonra yaş haddine iki kat olarak eklenir.

Bu maddeye tabi yükümlülerin celp ve sevkleriyle buna ilişkin işlemlerine ait diğer hususlar Türkiye Radyoları ve Televizyonu aracılığı ile ilan edilmek suretiyle duyurulur. Bu duyuru yükümlülere tebliğ mahiyetindedir.

BAŞKAN — Hükümetin sevk ettiği kanun tasarısı ile bunun arasında fark var. Bunun üzerinde Hükümet Temsilcisi arkadaşımızın bir diyeceği var mı, buna iştirak ediyorlar mı?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, genellikle katılıyor; ancak burada yükümlülerin, mezuniyet esas alınarak buna göre işleme tabi tutulmasını biz Hükümet olarak getirmiş bulunuyorduk. Bunun da sebebi şu idi:

Bizim ileride karşımıza hukuki birçok sorunlar çıkacak, Bakanlık birçok hususlarda dava edecek kişiler olacaktır. Örneğin; okuyan kişiler var, hasta olup askerlik kararı aldırılmayanlar var, yedek subay olmasını önlemeyecek derecede ceza alıp hapiste olanlar var; bunun gibi bazı durumlar var, ki, bunlar ileride bize bir dava konusu olabilecektir, bu yüzden Hükümet olarak tasarıyı getirirken mezuniyeti esas almıştık. Halbuki burada askerlik aldırılmasını kanun hükmü esas alıyor. Bu açıdan biz yine mezuniyetin esas alınmasını öngörüyoruz.

BAŞKAN — İyi ama, 1 aylık da süre tanımış.

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, onlar sadece 31 Ekim 1980 yoklamasını o zamana kadar yaptırmamış olan kişilerdir ki, bu çok kısa bir süreyi ihtiva ediyor. Bunun dışında kalanlar, mesela mezun olup da, daha evvel yoklamasını yaptırmamış olanlar, herhangi bir sebeple gelmedikleri takdirde cezalandırılmış olacaklar,

BAŞKAN — Buyurun efendim,

ORGANİZASYON HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, kanunun bu şekilde hazırlanmasından amaç, yokla-

ma kaçağı ve bakaya olarak değişik nedenlerle askerliğe gelmeyen mükelleflerin, böyle bir haktan, Yüksek Heyetinizin biraz sonra kanunlaştırarak kabul edeceği bir kolaylıktan faydalanmamalarını temindir.

Eğer bu şekildeki düzenleme ileride halledilemeyen konular çıkaracaksa, Hükümet Temsilcisi bu kanunun içerisine, en azından, «Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yoklama kaçağı veya bakaya durumunda bulunanlar bu haktan faydalanamazlar» diye bir hüküm getirirse, mesele kapatılır kanaatindeyim.

Tabii bir kere de Komisyonun görüşü alınmak gerekir; ama bu müzakerelerde amacımız, bir yandan kaçak olsun, bir yandan 4 aydan faydalanın... Bunu hukukan anlamaya, vicdanen kabul etmeye imkân yoktu; amaç o idi,

Arz ederim.

BAŞKAN — Peki efendim,

Buyurun efendim.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, biz bu konuda Komisyon olarak, bu madde üzerindeki görüşlerinize uygun olarak muhtelif önergeler hazırladık. Sayın Orgeneralin belirttiği amacı sağlayacak - mezuniyet tarihi; fakat bakaya ve yoklama kaçağı kalanları dışında bırakacak - önergelerimiz hazır. Tasvip buyurursanız bu önergeleri takdim edelim.

BAŞKAN — Bu maddeye mi ilave edilecek?

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Bu maddenin, Komisyonun hazırladığı birinci fıkrasının değiştirilmesine dair, mezuniyet esası getirildiği zaman Sayın Başkanım, üçüncü fıkrasına gerek kalmıyor.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «İkinciye» demek istiyorsunuz?..»

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, ikinciye ihtiyaç kalmıyor. Kanunun yayımı tarihine kadar mezun olanlar, bu kanun kapsamından faydalanırlar. Son bir fıkra eklenmek suretiyle de, «Kanunun yayımından evvel yoklama kaçağı ve bakaya kalanlar yararlanmazlar şeklinde ayrı bir çalışmamız da var.

BAŞKAN — Başka bir diyeceğiniz var mı efendim?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Yok Sayın Başkanım,

yalnız yoklama kaçağı ve bakayaların bir madde ile yararlandırılmamasında biz de büyük yarar görüyoruz, Hükümet olarak.

BAŞKAN — O zaten gelecek zannediyorum.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yok, bunun için konmamış Başkanım. Yani, 31 Ekim'e kadar askerlik kararı aldırılmamış olanlar, gitsin, kararını aldırın 1 ay içerisinde,

Emrederlerse o fıkrayı değiştirip, yoklama kaçağını koyduralım buraya.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde Sayın Konsey üyelerinin bir diyeceği var mı efendim?

Buyurun, Sayın Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Şahinkaya.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Efendim, çok güzel olarak hazırlanmış olan bu geçici madde 6'nın, eğer uygun görülürse, birinci fıkrasından sonra, ikinci fıkra olarak, üçüncü fıkrayı alalım.

Söyle ki: O birinci bendin sonunda; «Dört aylık temel askerlik eğitimi müteakip terhis ediliyorlar» diyor; ondan sonra kesiliyor; 31 Ekim 1980 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında yükseköğrenim görmüş olanların müracaat etmesini söylüyor. Halbuki, «ediliyorlar» den sonra «Dört aylık askerlik yükümlülüğü»nü yerine getirmiş olanlardan yedek subay olmak isteyenler bu Kanunun üçüncü maddesinden..» diye eğer devam edersek, kanunun bu maddesine bir acııcılık getiriyoruz efendim ve birbirlerinden kopmamış oluyor. Tabii ruhunda bir değişiklik yok; ama, kanunun acııcılığı itibariyle önem kesbediyor.

Arz ederim.

BAŞKAN — Yalnız üçüncü fıkra hepsine dahil. Yani 31 Ekim tarihi ile kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında...

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Onu üçüncü fıkra yapalım diyorum.

BAŞKAN — Hayır, onlardan da karar aldırınlar gene dört ay yapacak. Binaenaleyh, onları da ihtiva ettiği için, işte «Dört aylık askerlik yükümlülüğünü yerine getirmiş olanlardan yedek subay olmak isteyenler» diye ondan sonra getirilmiştir.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Bir özellik teşkil ediyor. 31 Ekim, istisnai bir durum.

BAŞKAN — Ama, onların içinden de yine dört aylık karar almış olanlar olacak .

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Zaten bu onun ikisini tamamıyor efendim, ben öyle gördüm.

BAŞKAN — Evet efendim.

3 ncü maddenin 2 nci fıkrası üzerinde bir önerge var mı efendim?.. («Evet») sesleri)

Bir nüshasını bana veriniz...

Bu önerge o şekilde değil.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, müsaade ederseniz bu önergeyi öbürüyle paralel olarak okuyalım, yalnız; «Mezun olanlardan, askerliği-ne karar alınmış olanlar» farkı olacak.

«Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vasıfları haiz olanlar hakkındaki 3 ncü madde (d) bendi hükmü saklı kalmak şartıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurt içi veya yurt dışı yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar (Mezunlarından değil) er olarak askerlik hizmetine sevk edilir ve dört aylık temel askerlik eğitimini müteakip terhis edilirler.»

Burada çizilen kısım; «Askerliğine karar alınmış olanlar» dır. Ondan sonra gelen paragraf, artık lüzum kalmadığı için olduğu gibi işliyor. Ondan sonra gelen «dört aylık askerlik yükümlülüğü» kısmı, aynen kalacak, onda bir değişiklik yapılmayacak.

BAŞKAN — Ben, Hükümet Temsilcisinin bu isteğine iştirak edemiyorum. Şu bakımdan : 1 sene evvel mezun olmuş, 1 senedir hâlâ askerlik kararı alıramamış, müracaat etmemiş... Bu ne demektir?.. Nasıl olabilir bu?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Yoklama kaçağı kaktır.

BAŞKAN — Tabii yoklama kaçağı. Peki, yoklama kaçağını ben ne diye taltif edeyim; bir de onları bunun içine sokayım?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Hastalık sebebi ile...

BAŞKAN — Hastalık da olsa, yoklamaya kendisinin gitmesi şart değil ki.

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Son yoklamada mutlaka kendisinin bulunması lazım.

BAŞKAN — Ama rapor getirirse, hastanede olduğuna dair?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Ama, burada kesin olarak hepsini bu madde ile önlüyoruz Başkanım. Yani, «bir özürü olmaksızın» gibi ibareleri koymadığımız için, hepsini önlüyoruz. Kanunda, yoklama

kaçağı veya bakaya olmasının kesinleşmesi için, mutlaka mahkemece cezalandırılmış olması gerekmektedir; bugünkü mevzuatımız öyle. O cezalanmadığı müddetçe, ancak yoklama kaçağı sanığıdır.

BAŞKAN — Güzel de, ben onları kanun dışında bırakıyorum, niye hukuki olsun, onlar hukuki bir hak kazanamazlar ki. «Aldırmamış olanlar bundan yararlanamaz» diyoruz.

Evet, Komisyon buyurun.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım; izin verirseniz, Sayın Hükümet Temsilcisinin arz etmek istediğini Komisyon şöyle anlıyor :

Bugün Silahlı Kuvvetlerin tespit ettiği yedek subay ihtiyacından fazla kaynak var, müracaat eden yükümlüler itibariyle 1985 - 1986 yıllarına Silahlı Kuvvetler dağıtım yapma durumunda. Yükseköğretim kurumlarını bitirenler hemen müracaat ettikleri takdirde, bir iki ay sonra Silahlı Kuvvetler kendisini yedek subay adayı olarak almıyor, yani bir gecikme söz konusu değil. Ancak bu gecikenlerden, tebligata rağmen yoklama kaçağı kalanlar, bakaya kalanlar varsa, Sayın Hükümet Temsilcisi, bunların 4 aylık süreden faydalanmamasını; fakat «Askerlik kararını aldırınlar» şeklinde bir hüküm kabul edildiği takdirde, askerlik kararı aldırılmak için şubesine zamanında müracaat ettiği halde, hastaneye sağlık durumunun tespiti için gönderilenler hakkında askerlik kararının alınmadığı, askerlik kararı alınması işleminin 1 sene sonraya bırakıldığını;

Ayrıca, yedek subaylık hakkına mani olmayan kısa süreli hapis nedeniyle hapisanede yatanların da bu hapiste yattıkları 6 ay, 8 ay gibi süreleri nedeniyle haklarında askerlik kararı alınmadığını, kendilerinin müracaatlarına rağmen bunların askere alınmasına ilişkin kararın hapis sürelerinin sonuna bırakıldığını, bu itibarla, böyle kabul edildiği takdirde, önemli bir kısmının, mağduriyetlerinin söz konusu olabileceğini belirtmek istiyorlar.

Görevini yapmayan, yapılan tebligata rağmen son yoklamasına gelmeyen, yapılan tebligata rağmen sevk işlemi için şubesine zamanında gelmeyen yahut sevk edildiği öğretim müesseselerine gitmeyenlerin bu durumları sabit olduğu takdirde, bunlar esasen 4 aylık süreden faydalanamayacaklardır, teklif ettikleri usul gereğince.

Arz ederim.

BAŞKAN — Yani ben, hapse girmiş kişiye yedek subaylık hakkını vereceğim?..

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Yedek subaylık hakkını iskat etmeyen...

BAŞKAN — Etmeyen olsun efendim, o kadar çok ki her sene gelen. 40 bin kişi içinden 6 bin yahut 10 bin kişi alınacak; zaten seçilecek. Hapse girmiş, suç işlemiş... Alalım mı?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, tabii, yedek subaylık hakkını ortadan kaldıran kişiyi alamayız, almıyoruz zaten; ama ufak bir şeyden bir trafik kazasından kısa süreli bir hapse girmiş kişiyi de kanun bu hakkında mahrum kılmıyor.

BAŞKAN — Kaldı ki, buna verilen ceza değil, biraz taltif oluyor. Yedek subay olursa 18 ay yapacak, er olursa 4 ay yapacak. Er olmak istiyorsa daha rahat, 4 ayda yapacaktır. Hangisi daha iyi? Sonra eritmede şunu da belirttik : Er olarak yapmak isteyenlerden, yedek subay olmak isteyenler varsa, müracaat ettiklerinde 4 ayın sonunda, «Ben yedek subay olmak istiyorum» dediği zaman, zaten alınacaklardır. O mahzur ortadan kalkıyor, öyle değil mi? Şimdi bunların hepsi 4 aylık gitmeyecek mi?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Evet, 4 ay gidecek, bilaistisna.

BAŞKAN — 4 ayın sonunda «Ben yedek subay olmak istiyorum» diyenler olursa, onlar zaten 86 ncı madde ve diğer maddelere tabi değilse, «Biz seni istediğimiz zaman çağıracağız» diyeceğiz. Peki, bu mahzur nereden çıkıyor, onu anlamadım?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Müsaade edersemiz, şu husus Hükümet Temsilcisi tarafından açıklansa : Saklı, yoklama kaçağı ve bakaya hali, hastalanan, rapor alan veya biraz evvel değiştiği hapse girmesi nedeniyle askerlik kararı aldırılmamış olanlar için bir etken teşkil ediyor mu? Etmiyor, etmemesi lazım. Hapse alınmış veya hasta olduğu için askerlik muayenesi yaptıramamış olanlar eğer büyük bir problem teşkil edecekse, o vakit bakaya ve yoklama kaçaklarını bu haktan mahrum etmek yeterli olacak kanaatindeyim. Müsaade ederseniz, emir buyurduğunuz soruyu bir de bu açıdan açıklasınlar efendim.

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Başkanım, şimdi, kendi yaş grubu askere gittiği halde, askere katılmayan kişi kesin olarak tamamen yoklama kaçağı suçunu işlemiş oluyor.

Biz aynı yaş grubundan bir kişiyi askere çağırıyoruz, mesela 46 ncı grubu veriyoruz; daha askere gitmiyor bunun emsali. Kaldı ki, bir sene içerisinde arkadaşları askerlik kararı aldırılmış olmasına rağmen, öbürüsü aldırılmamış oluyor; bu, yoklama kaçağı zanlısı oluyor. Mahkeme karşısına çıkıp da, bu suçu belirlendiği zaman yoklama kaçağı oluyor ve er olarak 20 aylık askerliğe gidiyor. Yalnız, şuna tamamen katılıyorum burada, yoklama kaçağı ve bakaya olup da, mahkeme kararı ile suçları kesinleşenlerin 20 aylık erliğe girmesi, kanunun esas, anaruhu gereğince daima bizim tarafımızdan da tasvip edilen bir husustur. Biraz evvel buyurduğunuz husus, hastanede olan bir kişi askerliğine karar aldırılmıyor; aldırılmayınca da...

BAŞKAN — Anlayamadım. Şimdi bakın, 1 ncı fıkrayı okuyorum : «...hükümü saklı kalmak şartıyla, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurt içi veya yurt dışı yükseköğrenim kurumu mezunlarından askerliğine karar alınmış olanlar er olarak askere sevk edilir ve dört aylık temel askerlik eğitimini müteakip terhis edilirler.»

İkinci fıkrayı okuyorum : «31 Ekim 1980 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında yükseköğrenim kurumlarından mezun olup da, henüz askerlik kararı aldırılmamış yükümlüler bu kanunun yürürlüğe gitmesi, kanunun esas, anaruhu gereğince daima yetkili kurumlara müracaat ederek haklarında askerlik kararı aldırıldıkları takdirde, bu madde kapsamına girerler.»

Üçüncü fıkraya devam ediyorum : «Dört aylık askerlik yükümlülüğünü (Hem birinci, hem ikinci fıkrada) yerine getirmiş olanlardan yedek subay olmak isteyenler, bu kanunun 3 ncü maddesine göre seçilirler ve Genelkurmay Başkanlığının tespit edeceği ihtiyaca göre ve uygun göreceği zamanlarda, noksan kalan eğitimlerini tamamlayıp başarı gösterenler yedek subay olurlar ve emsalleri gibi terhis edilirler.»

Ayrılık yapmıyoruz ki biz burada.

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, şimdi burada üç grup var : Bir tanesi, askerliğine karar aldırılmış, bu maddelerin tümü kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar; bu, yüz bin kişi; bunda hiçbir itirazımız yok. Aslında, bunların içerisinde de yoklama kaçağı olup da, sonradan karar aldırılmış olan var, henüz mahkemesi belirlenmemiş. Belki bunlar da, mahkeme kararı alırlarsa, 20 aylık er olacaklar.

Bir de ikinci bir grup var : Kanun çıktığı halde askerlik kararı aldırılmamış olanlar. Bunları ikiye ayı-

rabiliriz; bir tanesi, şu koyduğumuz tarihten, yani 31 Ekim tarihinden (ki bizim yoklama sınırlarımızın son noktasıdır Sayın Başkanım), sonra okuldan mezun olmuş, yani beş on gün içerisinde okuldan mezun olmuş; fakat fırsat bulamamış, kanun o esnada çıkmış. Mesela yarın yürürlüğe girdi diyelim kanun, dün mezun olan bir yükümlü askerlik şubesine gidip müracaat edemediği için müşkül duruma düşecek diye, o bölüm konuldu Sayın Başkanım. İkinci grup bu.

Bir de üçüncü grup var : Mesela, biraz evvel zati âlinizin de buyurdukları gibi, bir seneden beri askerliğine karar aldirmamış, okuldan mezun olduğu halde; hasta olması dolayısıyla veya kısa hapisli bir suçtan dolayı hapiste bulunması dolayısıyla veya çok özür dilerim, ihmal ettiğinden (yani herhangi bir şeyinden değil de ihmal ettiğinden) dolayı karar aldirmamış. Bizim üzerinde durmak istediğimiz bu konudur. Eğer bunların içerisinde yoklama kaçağı ve bakaya durumunda, ki bakaya olmuyorlar, genellikle yoklama kaçağı oluyorlar Sayın Başkanım, yoklama kaçağı varsa, bunların suçları tebeyyün ettiği tak-

dirde bu kanun kapsamı dışında bırakılması. Zaten yine kesin bir madde koymamız gerekiyor; diğerlerinin içerisinde de yoklama kaçakları varsa, eğer o maddeyi koymazsak, ceza almış olsalar dahi bu dört aylık askerliğe hak kazanırlar.

Biraz evvel Sayın Komisyon Temsilcisinin söylediği gibi, bir madde getirmezsek yoklama kaçakları için, onlar da bundan istifade ile kurtulabilirler. Ben buna tamamen katılıyorum, yoklam kaçağı ve bakayaların ismen belirlenmesi açısından. Ama...

BAŞKAN — «Bu 3 ncü madde ile getirilen geçici 6 ncü madde açıklık getirmiyor» diyorsunuz. Öyle ise, bunun Komisyona iade edilmesi lazımdır.

ORGANİZASYONEL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Eğer müsaade eder seniz, bir ara verirseniz Sayın Başkanım, burada bunu tekrar ele alıp, yeni bir metin hazırlayalım, yarım saatlik bir hazırlıktan sonra takdim edelim.

BAŞKAN — Birleşime, saat 16.35'te toplanmak üzere, yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati : 16.05

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 16,45

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — 17 ncü Birleşimin 2 ncü Oturumunu açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesi, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 ncü Maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 ncü Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu. (1/15) (S. Sayısı : 51) (Devam)

BAŞKAN — Tasarının 3 ncü maddesi üzerinde, Konsey Genel Sekreteri Orgeneral Haydar Saltık tarafından verilmiş bir değişiklik önergesi var; bu önergeyi okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan tasarının çerçeve 3 ncü maddesinde düzenlenen geçici madde 6'nın 1 ve 2 ncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilerek kabulünü ve bu maddeye aşağıdaki şekilde bir son fıkra ilavesini arz ve teklif ederim.

Haydar Saltık
Orgeneral
Milli Güvenlik Konseyi
Genel Sekreteri

Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vassıfları haiz olanlar hakkındaki 3 ncü madde (d) bendi hükmü saklı kalmak şartıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurt içi veya yurt dışı yükseköğrenim kurumu mezunlarından son yoklama için yetkili kurumlara müracaat etmiş olanlar er olarak askere sevk edilir ve dört aylık temel askerlik eğitimini müteakıp terhis edilirler.

31 Ekim 1980 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında yükseköğrenim kurumlarından mezun olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde son yoklama için yetkili kurumlara müracaat ettikleri takdirde bu madde kapsamına girerler.

Yoklama kaçığı veya bakaya durumunda olanlar bu madde hükmünden yararlanamazlar.

BAŞKAN — Bu önerge ile Komisyonun bize sunduğu eski teklif arasındaki fark ne oluyor efendim?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Arz edeyim efendim.

İlk teklifte, birinci fıkrada; «... mezunlarından askerliğine karar aldırılmış olanlar» hükmü vardı. - Önümüzde matbu olan fıkrada, -

Hükümet Temsilcisinin belirttiğine göre, askerliğe karar aldırılmak için müracaat etmiş olduğu halde, 26 ncü maddede yazılı nedenlerle bu kararı aldırılmamış olanlar bu haktan faydalanamıyorlardı: hasta olanlar, tahsilde olanlar, hapisteler...

Şimdi yeni getirdiğimiz şekilde «Son yoklama için yetkili kurumlara müracaat etmiş olanlar» dedik. Böylece, askerlik için müracaat etme ilkesi eğer yerine getirilirse, kötü bir hal, kötü bir niyet bahis konusu olmayacağı için, elinde olmayan nedenlerle askerlik kararı alınmamış olanlar mağdur duruma düşmeyeceklerdir.

İkinci fıkranın eski yazılış tarzı: «Mezun olup da henüz askerlik kararı aldırılmamış yükümlüler» şeklinde idi. Şimdi bu «askerlik kararı» ibaresini değiştirdik, tekrar; «Öğrenim kurumlarından mezun olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 1 ay içerisinde son yoklama için yetkili kurumlara müracaat ettikleri takdirde» dedik ki, bununla da yine bu kapıyı açık bırakmış oluyoruz ve «... bu madde kapsamına girecekler.»

BAŞKAN — Onlar da 4 aylık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Onlar da 4 ayda.

BAŞKAN — Bu son fıkra bu maddenin sonuna gelecek değil mi?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bu maddenin en sonuna gelecek.

«Yoklama kaçığı veya bakaya durumunda olanlar, bu madde hükümlerinden...»

BAŞKAN — «Hükmünden» değil mi?

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — «Hükmünden» değil. Müsaade ederseniz, «hükümlerinden» olarak arz edeceğim efendim, «... hükümlerinden yararlanamazlar.»

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Ne olacaklar bunlar? /

BAŞKAN — 20 aylık süreden er olacaklar.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Onlar, ne yedek subaylıktan ve ne de 4 aylıktan faydalanamayacaklar, 20 aylık süreden er oluyorlar.

BAŞKAN — Bunda Hükümet Temsilcisinin diyeceği bir şey var mı?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Başkanım, tamamen benimsiyoruz, rahatlık getiriyor.

BAŞKAN — 3 ncü maddenin getirdiği 1076 sayılı Yedek Subay Kanununun geçici 6 ncü maddesinin birinci, ikinci fıkralarını değiştiren ve maddenin sonuna son fıkra olarak bir fıkra eklenmesi hakkındaki önergeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

O halde, Kanunun 3 ncü maddesini, geçici 6 ncü maddenin birinci fıkrası, ikinci fıkrası bu önerge istikametinde; üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları Komisyonun teklif ettiği şekilde; ayrıca sekizinci fıkra olarak da, «Yoklama kaçığı veya bakaya durumunda olanlar bu madde hükümlerinden yararlanamazlar» şeklinde oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 ncü maddeyi okutuyorum :

Madde 4. — 21 . 6 . 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 27 . 7 . 1970 tarih ve 1315 sayılı Kanunla değişik 5 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5. — Erbaş ve erler için muvazzaflık hizmet süresi; Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığında yirmi aydır. Ancak 1076 sayılı Kanun Hükmüne tabi yükümlülerden;

lik hizmet süresi ne kadar olursa olsun «Her ay için 2 gün izin» şeklinde bir hüküm getirilmiştir ve bu madde, bundan sonra askerlik hizmet sürelerinde çoğaltma veya kısıtlama yapıldığı takdirde, işleyebilecek bir madde halinde kalacaktır.

Ancak, Komisyon olarak bir konuda tereddüdümüz var. Genelkurmay Başkanlığından 1978 yılında yapılan bu madde ile ilgili değişiklik teklifinde, «yol dahil» direktifi verildiği için, Komisyon olarak bunu kabul etmek zorunda kaldık. Oysa ki, uygulamada izinlerin bir tanesine yol hakkı tanınır. Bu, yol dahil bazılarının sakıncalar doğurabileceği kanısındayız. Halen silah altında olan bir kısım askerler var, bunlara yol dahil izin verilmiştir. Uygulamada gerek askeri mahkemeler, gerek Askeri Yargıtayın kabul ettiği esaslara göre, eğer kıta komutanı izin kâğıdına «yol dahil» demişse, yol dahil kabul edilir. «Yol dahil» dememişse, ilk izin için (Bu yol süreleri de bellidir, 2 veya 3 günle sınırlıdır. Yol süresinin izne dahil olmasının amacı da yüksek malûmları olduğu üzere, uzak yerlerde bulunanların izin sürelerinin yolda geçmemesini temin etmek içindir), rütbeli askeri şahısların da izinleri verilirken «yol hariç» verilmektedir. Bu hususu takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN — Yanlış hatırlanmazda kalmış. Askerlik süresi içerisinde bir defasında yol hariçtir, diğerlerinin hepsinde yol dahildir.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım öyle arz etmek istedim. Özür dilerim.

BAŞKAN — Ama burada «yol hariç» deseyseniz dediğiniz doğru olurdu.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Hayır Sayın Başkanım, burada «yol dahil» kelimesini kaldırsak, uygulama bir defasında olur.

BAŞKAN — Hayır, onu da en fazla süre olan bir aylık izin süresinde uyguluyorlar. Yani uygulama şöyledir: Erin bir sene içerisinde bir aylık izin hakkı vardır, o bir aylık izin süresi de «yol hariç» verilir. Ondan sonrakilerde hep yol dahildir. Bu da 10 günlük olduğu için ki, onun 3 gününü gidış geliş ayrırırsak 7 gün kalacak demektir, bir mahzur teşkil etmez.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, o maddeyi arz etmek istemiyorum, 77 nci maddenin ilk cümlesi «Erbaş ve erlerin izin süreleri yol dahil olmak üzere...» şeklindedir. Oradan «yol dahil olmak üzere» kelimeleri çıkarsa Sayın Başkanım, erbaş ve erlerin izin süreleri

releri muvazzaflık hizmetinin her ayı için 2 gün olarak hesap edilir ve uygulama uyumlu bir şekilde olur.

BAŞKAN — Evet efendim.

Hükümet Temsilcisi buna ne diyor?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Komisyon temsilcisinin bu görüşünü hakkı buluyoruz. Bu hususun kalkmasında yarar var. Uygulama aynen devam ediyor, birçok müşküller ortaya çıkacak bu takdirde.

BAŞKAN — Bu değişik 77 nci madde üzerinde Komisyon sözcüsünün bu «yol dahil olmak üzere» kelimelerinin çıkarılması hakkındaki teklifine bir diyecek var mı efendim? İştirak ediliyor mu?.. Ediliyor.

Kısa olduğu için ben bunu yazılı öneri olarak değil, sözlü öneri olarak teklif ediyorum:

«Erbaş ve erlerin izin süreleri muvazzaflık hizmetinin her ayı için iki gün olarak hesap edilir ve bu izin süresi muvazzaflık hizmetinden sayılır» şeklinde birinci cümlelerin değiştirilmesiyle ilgili teklifi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi bu değişiklikle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

O halde, 5 nci maddeyle değiştirilen, 1413 sayılı Kanunla değişik 77 nci maddenin birinci cümlesini tekrar okuyorum:

«Erbaş ve erlerin izin süreleri muvazzaflık hizmetinin her ayı için iki gün olarak hesap edilir ve bu izin süresi muvazzaflık hizmetinden sayılır.» Bu fıkra bu şekilde ve diğer fıkralar aynen kabul edilmiştir.

6 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 6. — 21.6.1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4.4.1929 tarih ve 1413 sayılı Kanunla değişik 78 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«1076 sayılı Kanunun 3 nci maddesi uyarınca, erbaş ve er statüsüne geçirilenlerin alacakları hava değişiminin ancak bir buçuk aya kadar (dahil) olan kısmı muvazzaflık hizmetlerinden sayılır.»

BAŞKAN — Eskiden ne kadardı bu?

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, erler için (erlerin askerlik hizmet süresi fazla olduğu için) 3 aydı, fakat şimdi burada getirilmek istenen, yedek subay olamayıp da 8 ay veya 9 ay askerlik hizmetine tabi tutulacakların 3 aydan faydalanmaması şeklinde (hizmet süreleri az olduğu için) onlar için özel bir hüküm getiriliyor. 1,5 aydır azamisi.

BAŞKAN — 20 ayda 3 ay olursa, onun yarısı kadar olunca 1,5 ay oluyor.

HÂKİM ALBAY İSMET ONUR (Milli Savunma Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Başkanım, o maksatla getirildi.

BAŞKAN — Hükümet Temsilcisi bu öneriye katılıyor mu?

TUĞGENERAL ZEKÂİ DOĞANAY (Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Evet, katılıyoruz.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 8 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

8 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Teşekkür ederim.

2. — 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/33) (S. Sayısı : 56) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin 2 nci sırasındaki, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve bu konudaki Adalet Komisyonu Raporu 56 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştı.

Bu tasarımı görüşen Adalet Komisyonu ve Bakanlık Temsilcisi yerlerini aldılar.

Kanunun tümü üzerinde görüşmelere başlıyoruz. Evvela bu kanun tasarısı hakkında Komisyonun görüşünü rica ediyorum.

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım; 5521 sayılı İş

Mahkemeleri Kanununun 11 nci maddesi, iş mahkemelerinde açılan davalarda tebligat ücretinin alınmayacağını, her türlü resim ve harçtan bu davaların muaf olduğunu belirtmiştir. Yine 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 15 nci maddesi, bu kanunda sarahat bulunmayan hallerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanacağını amir dir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun mahkeme masraflarıyla ilgili bölümlerine baktığımızda, burada her türlü masrafların peşin olarak adliye veznesine yatırılmasını ve bilahara haklılık derecesi-ne göre taraflara yükletilmesini amirdir.

İş mahkemeleri sözlü yargılama usulüne tabidir. Sözlü yargılama olunca, yabancı kişilerin iş mahkemelerinde açtığı davalarda yanlarında tercümen bulundurmaları zorunludur; ibraz edecekleri belgelerin de tercüme edilmesi şarttır. Bu durum karşısında bu masrafların davacılar tarafından veya ilgililer tarafından karşılanması ve vezneye yatırılması gerekir.

BAŞKAN — Tercüman masrafının?

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Evet.

Şimdi bizim kanunumuzda buna ait hiç bir hüküm bulunmamaktadır. Muhtelif devletlerin kanunlarında mütekabiliyet şartıyla bu gibi davalarda tercüman ve mütercim masraflarının karşılığı olmak kaydıyla devletçe karşılanacağına dair hükümler getirilmiş bulunmaktadır.

Biz bunlardan yalnızca Almanya'nın İş Mahkemeleri Kanununun 12 nci maddesinde buna ait hüküm tespit etmiş bulunuyoruz. Diğer devletlerde olup olmadığını tespit edemedik. Şimdi bu maddeden, Avrupa'da fazla işçi çalıştırmamız nedeniyle, işçilerimizin yararlanmasını sağlamak maksadıyla böyle bir madde getirmiş bulunuyoruz.

Burada Bakanlar Kurulundan gelen Kanunun 1 nci maddesinde 11 nci maddeye bir fıkra ekliyoruz ve «Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu kişilerin taraf oldukları iş davalarında mahkemece çağrılacak tercüman ve mütercim ücreti mütekabiliyet şartıyla Devlet Hazinesinden karşılanır» hükmünü getirmekle dış memleketlerde çalışan işçilerimizi yararlandırmış olacağız.

Buna dair Bakanlar Kurulunun kanun tasarısı Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve yüksek onayınıza sunulmuştur.

Arz ederim.

(1) 56 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Hükümet Temsilcisi arkadaşımızın bir diyeceği var mı efendim, ilave edeceği bir husus?...

KEMALETTİN ALİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım Sayın Komisyon Üyesinin beyanını aynen kabul ediyoruz. Dışişleri Bakanlığından Bakanlığımıza intikal ettirilen yazıda 1 Temmuz 1979 tarihinde Almanya'da İş Mahkemeleri Kanununun 12 nci maddesinde yeni bir düzenleme getirildiği bildirildi ve bu düzenleme biraz evvel değerli Komisyon Üyesinin arz ettiği gibi, «mahkemece celp olunan tercüman ve mütercim masrafları taraflardan biri yabancı olup karşılıklık mevcutsa veya taraflardan biri vatansız ise alınmaz» hükmünü ihtiva ediyordu.

Müştereken çalışmaya gittik, acaba bu konuyu sözleşmeyle mi hallederiz, yoksa yasal düzenlemeyle mi hallederiz, diye. Değerli meslektaşımın da arz ettiği gibi, bunun ancak bir yasal düzenlemeyle halledilebileceği neticesine vardık ve huzurunuzda 5521 sayılı İş Kanununun 11 nci maddesine bir fıkra eklenmesi suretiyle meseleyi çözümlenmeye gittik.

Bugün Almanya'da bir tercümanın bir saatlik ücreti 100 Mark olarak belirlenmektedir ve kabul edileceği gibi, 600 bin işçi bulunan bir ülkede bu tür davaların da pek çok açılacağı ortadadır. Yaptığımız incelemede, bu konuda bize bu zamana kadar açılmış bir dava yok. Hiç bir maddi külfeti yok, bilakis Almanya'da işçi olarak çalışan vatandaşlarımıza büyük kolaylık sağlıyoruz. Her davada 100 Mark olsa, zannediyorum ki büyük bir külfetten kurtulacaklar.

Saygıyla arz ediyorum efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Yalnız, tabii işçi çalıştırdığımız bütün ülkelerin bu iş kanunlarını getirtmek lazım ki, müttekabiliyet var mıdır, yok mudur bunu tespit edebilelim. Mesela, yalnız Almanya'nınkini siz tespit edebilmişsiniz, diğer ülkeler hakkında bir bilginiz yok.

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Evet.

BAŞKAN — Gerçi bizde, denildiği gibi şimdiye kadar hiç bir ecnebi, yabancı kişinin bir iş davası açılmış değil ama, açılabilir bundan sonra. O takdirde, mahkeme bunu evvela o ülkeye soracak, «Müttekabiliyet var mıdır, yok mudur?» diye; ondan sonra karar verecek demektir; değil mi?

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Evet, gayet tabii.

BAŞKAN — Peki, teşekkür ederim.

Tümü üzerinde Konsey Üyelerinden söz almak isteyen var mı?...

Buyurun efendim, Kara Kuvvetleri Komutanı Nurettin Ersin.

ORGĖNERAL NURETTİN ERSİN — Şimdi, Almanya'daki işçilerimiz için yarar sağlayacağını buyuruyorsunuz değil mi efendim?...

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Evet.

ORGĖNERAL NURETTİN ERSİN — Oradaki iş mahkemelerine müracaat edecekler için. «Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu kişilerin taraf oldukları» deniyor.

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Türkiye'de bakılacak o davalara efendim.

ORGĖNERAL NURETTİN ERSİN — Burada olursa öyle. Orada olursa?... O müttekabiliyet esaslı bu maddenin şümullüne girecek midir?...

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Şimdi o husus, Alman İş Mahkemesi Kanununun 12 nci maddesinde var, onun karşılığı. Yani, Almanya'da çalışan Türk işçileri Almanya'daki lisans bilmedikleri için tercüman vazifelendirilecek, onun ücretini Alman Hükümeti karşılayacak.

ORGĖNERAL NURETTİN ERSİN — Hayır, burada ona atıf yok da...

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Üyesi) — Müttekabiliyet.

BAŞKAN — Müttekabiliyet şartıyla dediği için...

ORGĖNERAL NURETTİN ERSİN — Evet, pekâlâ..

BAŞKAN — Başka söz almak isteyen var mı efendim?... Yok. O halde tümü üzerindeki görüşmeler bitmiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okuyunuz efendim.

5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı.

MADDE 1. — 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu kişilerin taraf oldukları iş davalarında mahkemece çağrılacak tercüman ve mütercim ücreti, müttekabiliyet şartı ile Devlet Hazinesinden karşılanır.»

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim?... Yok.

Birinci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okuyunuz efendim.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, tensip ederseniz, gündemin 3 ncü maddesinden önce 4 ncü maddesini görüşmeye devam edelim; çünkü aynı heyet görevlidir. Ondan sonra 3 ncü maddeyi görüşürüz efendim.

BAŞKAN — Peki.

3. — Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/34) (S. Sayısı : 57) (1)

BAŞKAN — Efendim, gündemimize göre, Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve bu konudaki Adalet Komisyonu Raporu. 57 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştı.

Tasarıyı görüşen Adalet Komisyonu ve Hükümet Temsilcisi arkadaşlarımız yerlerini aldılar.

Kanunun tümü üzerinde görüşmelere başlıyoruz. Evvela, bu kanunun gerekçesi üzerinde izahat vermek üzere Komisyon Sözcüsü arkadaşımıza söz veriyorum.

Buyurun efendim.

(1) 57 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım; Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında 2253 sayılı bir kanun kabul edilmiştir. Kabul tarihi 7 . 11 . 1979, yayım tarihi ise 21 Kasım 1979 dur. Bu kanunun 46 ncı maddesi, «Bu kanun yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe girer» hükmünü amirdir. O halde, Çocuk mahkemelerinin 21 Kasım 1980 tarihine kadar kurulması ve faaliyete geçmesi zorunludur.

Ancak, şu anda hâkim ve savcı mevcudu, mevcut kadrolara göre çok noksandır. Ekim 1980 itibariyle 521 hâkim, 281 Cumhuriyet savcısı ve yardımcıları kadroları münhaldir ve bu arada 88 Cumhuriyet savcı yardımcısı da sıkıyönetim mahkemelerine atanmış bulunmaktadır. O halde, bu kanunun uygulanabilmesi için birinci sakınca, hâkim ve savcı noksanıdır. Bu kadroyla mahkemelerin kurulmasına olanak görülmemektedir.

2 nci olarak, bu mahkemelerin kuruluşuyla ilgili Hükümet tasarısında 11 - 18 yaş gruplarını içine alacak şekilde bir düzenleme yapıldığı halde, Mecliste bu, 11 ila 15 yaş gruplarına çevrilmiştir.

Ceza İnfaz Kurumlarıyla, Tevkifevlerinin Yönetmeliğine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzükte ise, 15 ila 18 yaş gruplarına göre hükümler düzenlenmiştir. Böylece, bu tüzüğe de bir aykırılık bulunmaktadır.

Ayrıca, bu kanunda öngörülme; fakat daha ziyade çocukların ıslahına ait olması itibariyle psikiyatris, psikolog gibi personelin de bulunması zaruirdir. Bu da bu kanunda dikkate alınmamıştır.

Bunun dışında, buna benzer birçok noksanlıklar bu kanunda mevcuttur.

Bu nedenlerle, Bakanlar Kurulu, bu kanunun daha mükemmel bir hale getirilmesi için, biraz önce arz ettiğim imkânsızlıkları da dikkate alarak, yürürlük maddesi olan «Bu kanunun yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe girer» maddesinin «İki yıl sonra yürürlüğe girer» şeklinde değiştirilmesini ve böylece bir yıl daha kazanılmasını temin için tasarımı hazırlamıştır.

Bu tasarı Komisyonumuzca da uygun görülmüştür ve yüksek onaylarınıza sunulmuştur.

Arz ederim.

BAŞKAN — Peki, bir sene sonra da kurulamazsa ne olacak? Bir kanun daha mı çıkacak?

HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Başkanı) — Komisyon olarak bunu kendi-

lerine sorduk, bir yıl içinde mükemmel bir şekilde kanunu değiştirebileceklerini ve personel noksanlıklarını da giderebileceklerini ifade ettiler.

BAŞKAN — Hükümet Temsilcisi arkadaşımızın ilave edecek bir şeyi olacak mı?..

KEMALETTİN ÂLİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, değerli Komisyon Başkanının beyanlarına aynen katılıyorum.

Aslında bu konu, son derece önemli bir konu. 1889'lardan itibaren çocuk mahkemeleri kurulmuş (önce Şikago'da), daha sonra Avrupa'ya yayılmış, 1905'lerden itibaren, tüm Avrupa'da, hatta Doğu ülkelerinde mevcut. Bunların kuruluşu iki - üç konuya göre düzenlenmiş:

1. Müstakil çocuk mahkemeleri kurulmuş,
2. Normal mahkemelerde bu tür davaların görülmesi karara bağlanmış,
3. Normal mahkemelerde, ancak çocuklara ait hükümler uygulanmak suretiyle mesele çözümlenmeye çalışılmış.

2253 sayılı Kanun genel olarak her ilçede birçok çocuk mahkemesi ve her ilde de ayrıca ağır cezaya ilişkin suçlara bakmak üzere müstakil bir çocuk mahkemesini öneriyor.

Ancak, kurulamadığı takdirde bunu yetkiyle diğer mahkemelere vermek yolu var. Elbette arzu edilen husus, değerli meslektaşımın da arzu ettikleri gibi müstakil çocuk mahkemeleri. 634 yerde adliye teşkilâtımız var. Bugün için bu olanaksız.

Diğer bir konu. Yine arz edildiği gibi, 2253 sayılı Kanun biraz hızlıca çıkmış. Şöyle ki: Dünyada çocuk denilince, (Bizim Ceza Kanunumuzda da var, 54 ve 55 nci maddeler) yani 11 ile 18 yaş arası; ama kanun, 11 ila 15 yaş kapsar şekilde düzenlenmiş. Ancak, bu düzenleme yapılırken de büyük hata yapılmış. Şöyle ki: Bizim Ceza ve Tevkif Evleri Tüzüğü'nün 8 nci ve 9 ncu maddelerinde çocuk ıslah ve çocuk cezaevlerine ilişkin bugün 11-15 yaş arasında suç işleyip, hüküm tarihinde 18 yaşındaysa, o kişinin cezasının infazı çocuk ıslahevinde olur. Keza 15 ila 18 yaş arasında suç işleyip, 18 yaştan önce kesinleşirse, ceza çocuk cezaevlerinde çektirilir ve 21 yaşına kadar da çocuk cezaevlerinde bu hükmü çekmesi yoluna gidilir. Halbuki, buradaki 36 nci maddedeki düzenleme 11 - 15 yaş arasında suç işleyecek ve 15 yaşından önce de karar kesinleşecek. Bu halde şu anda zaten % 50 kapasiteyle çalışan ve hakikaten çocukların yetişmesinde, hayata tekrar normal kişi olarak, öğrenimini de yaptırmak suretiyle

gönderen kadromuz var. Mesela Ankara Çocuk Cezaevinde ortaöğretimi yapacak düzeyde bir kadromuz var. Bunun dışında çocuk gidiyor liseyi bitiriyor, üniversiteyi bile bitirenler var. Bu cezaevleri tamamen boşalacak ve maalesef büyüklere ait cezaevlerinin çok namüsaait bölgelerine bu çocuklar gidecek ve herşeyleri feda edilecek.

Şöyle bir yaklaşım yaptık: Önce, 3-5 maddeyi değiştirmek suretiyle bir tasarıyla huzurunuzda çıkalım dedik; fakat bunun da büyük sakınca doğuracağını gördük. Çünkü, müesseseler kurulmamıştı, hâkim adedi buna yeterli değildi. O halde, en pratik ve en geçerli yol olarak ve üzülmek bu tasarının bir yıl daha geciktirilmesi yoluna gittik.

Elbette, bir yıl içinde pek çok çalışma yapmamız, pek çok mesafe katetmemiz lazım. En büyük hususiyeti 2253 sayılı Kanunun, sadece suç işleyen çocuklara yönelik değil, suç işlemeye yönelik çocuklar hakkında da mahkemelerin koruma kararı almasına yönelik hükümler getirmesidir. Biz bu yolda (10 kişiyi) kurtarsak suç işlemekten, bu bile 2253 sayılı Kanun yönünden görevini yapmış durumdadır. Ancak sevincimiz odur ki, korunmaya muhtaç çocuklar hakkındaki kanun şu bir yıllık boşluğu dolduracak ve bu tür çocuklar korunabilecektir. Ama konu, değerli arkadaşımın arz ettiği gibi, sadece Adalet Bakanlığı konusu da değildir. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve tüm kuruluşların bu kanuna gönül vermesi ve kendilerini bir yıl içinde buna göre ayarlamaları gerekir.

Üzülerek getirdiğimiz bir yasa; takdir Yüce Konseyinizindir efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Kanundaki öteki değişikliklerin de hemen hazırlanıp getirilmesi lazım, değil mi?

KEMALETTİN ÂLİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Tabii Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Bu kanun tasarısının tümü üzerinde söz almak isteyen üye var mı?.. Yok.

Kanunun tümü üzerindeki görüşmeler bitmiştir. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okuyunuz efendim.

Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 46. — Bu Kanun yayımı tarihinden iki yıl sonra yürürlüğe girer.»

BAŞKAN — Kanun tasarısının buraya niye gönderildiğini Komisyon ve Hükümet Temsilcisi arkadaşlarımız izah etmişlerdi. Bir yıl sonraya atılmış oluyor. Yürürlük tarihi kaçtı efendim?

KEMÄLETTİN ÂLİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — 21 Kasım 1979 efendim.

BAŞKAN — O halde 21 Kasım 1981'de yürürlüğe girecek. Bu tarihten evvel eksiklikler tamamlanırsa, yürürlüğe giremeyecek mi? Mesela Eylülde biterse illa 21 Kasım mı beklenecek?

Kanun tekniği bakımından «iki yıla kadar» dense olmaz mı? «İki yıl sonra» değil de, iki yıla kadar yürürlüğe girer İki yıla kadar müddet var. Ondan evvel de yapılırsa olmaz mı? Kanun tekniği bakımından bir mahzuru var mı bunun?

KEMÄLETTİN ÂLİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Arz edeyim mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN — Evet efendim.

KEMÄLETTİN ÂLİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, eğer biz çalışmalarımızı ve teşkilatımızı bir yıl önceden hazırlarsak, bugün yaptığımız gibi 46 ncı maddenin yürürlük tarihini de kısaltmak hemen o tasarı ile mümkün olacaktır.

BAŞKAN — O tasarımı hazırladığımız zaman diyorsunuz.

KEMÄLETTİN ÂLİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Tabii. Teşkilatımızla, tasarımızla huzurunuzda gelirken 46 ncı maddedeki değişikliği de getiririz ve kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer deriz, meseleyi hallederiz.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okuyunuz efendim.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okuyunuz efendim.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

4. — *Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanmasına Dair Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/31) (S. Sayısı : 55) (1)*

BAŞKAN — Efendim, gündemimizdeki, Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanmasına Dair Kanun Tasarısı ve bu konudaki İhtisas Komisyonu Raporu 55 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştı.

Tasarımı görüşen İhtisas Komisyonu ve Hükümet Temsilcisi arkadaşlarımız yerlerini aldılar.

Şimdi bu kanun tasarısının sevk nedenini ve kanun hakkındaki izahatı vermek üzere sözü Komisyon Üyesi arkadaşımıza bırakıyorum.

Buyurun.

MALİYE KIDEMLİ BİNBAŞI TAHSİN EKİNCİ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması konusunda bu kanun tasarısından sonra da bazı kanun tasarıları Yüce Konseye sunulacağından, konu hakkında kısaca özet bilgi arz etmek istiyorum.

Malumlarınız olduğu üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Birinci Döneminde bulunan üyelerine, Kurtuluş Savaşında ve iç isyanların bastırılmasında üstün başarı gösterenlere, Kore Savaşında büyük fedakârlık gösterenlere, şayet bunlar hayatta değilse veya şehit olmuşlarsa, bunların eş ve çocuklarına; diğer taraftan vazifeleri başında öldürülen büyükelçi ve konsoloslarımızın, istihbarat teşkilatında olup görevini ifa sırasında hayatlarını kaybedenlerin dul ve yetimlerine vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmaktadır.

1978 mali yılından önce vatani hizmet tertibinden aylık bağlananlar için özel bir kanun çıkartılıyor ve bu kanun metninde aylık miktarları belirtiyordu. Bu şekilde, muhtelif tarihlerde bağlanan aylıklar bütçe kanununa bağlı (Ç) işaretli cetvelde sabit ve değişen miktarlar üzerinden yer aldığından çok değişik bir görünüm arz ediyordu.

Bunun yanında, emekli dul ve yetimlerin aylıkları katsayı ve gösterge esasına göre düzenlenmiş olduğundan, bunlarla emekli aylığı alanlar arasında bü-

(1) 55 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

yük bir fark meydana geliyordu. 657 sayılı Kanunun kabulüyle getirilen gösterge ve katsayı sisteminin, özel kanunları uyarınca vatani hizmet tertibinden aylık alanlara da uygulanması istemiyle, Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Dair 2150 Sayılı Kanun 1 Mart 1978 tarihinden geçerli olmak üzere 15 Haziran 1978 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu kanuna göre, bütçe Kanununa bağlı (Ç) işaretli cetvelde isimleri belirtilenlerden vatana hizmet eden hayatta ise 400, hayatta değil ise eşine 300, yakınlarına 200 gösterge uygulanmaktadır. Bu göstergeler cari bütçe kanunu katsayısıyla çarpılarak aylıklar hesaplanmaktadır. Bu durumda 1980 Bütçe Kanununda katsayı 25 olarak öngörüldüğünden, şimdi halen hayatta olanlara ayda 10 000, eşine 7 500, yakınlarına 5 000 lira aylık ödenmektedir. 1980 Bütçe Kanununda (Ç) işaretli cetvelde vatani hizmet tertibinden aylık alan 276 kişi bulunmaktadır. Bunlardan 14'ünü şahsın kendisi, 69'unu eşi, 193'ünü de yakını teşkil etmektedir.

Sayın Başkanım, yukarıda sunduğum genel izahattan sonra, şimdi gündemin konusu olan kanun tasarısı hakkında bilgi vermek istiyorum.

1918 Suriye doğumlu Muhammed Oğlu Muhammed Mamo, 1958 yılından itibaren yurt dışında görev yaparken 1960 yılında yakalanmış ve müebbet hapse mahkûm edilmiştir. Muhammed Mamo Suriye'de oldukça zengin bir aileye mensuptu. 18 yıl 5 ay hapis yattıktan sonra, Türkiye aleyhine faaliyet gösteren yabancı uyruklu Şerafettin Eyyup Abaza ile 4 Eylül 1978 tarihinde mübadele edilerek Türkiye'ye getirilmiştir. 28 Mayıs 1979 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararıyla Türk vatandaşlığına kabul edilmiştir. Muhammed Mamo halen 62 yaşında, çalışamayacak durumda ve yardıma muhtaçtır. Komisyonumuz, kendisine vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkında hazırlanan tasarımı uygun mütalaa etmektedir.

Tensiplerine arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Hükümet Temsilcileri arkadaşımızın ilave edecek bir şeyi var mı?

ERDOĞAN AKALIN (MİT Temsilcisi) — Yoktur, Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Efendim Tasarının tümü üzerinde söz almak isteyen üye var mı?.. Yok.

Kanun tasarısının tümü üzerindeki müzakereler bitmiştir.

Maddelelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Suriye (Kadılköyü - Cerablus) 1918 doğumlu Muhammed oğlu Muhammed Mamo'ya hayatta bulunduğu sürece 15.6.1978 günlü ve 2150 sayılı Kanunun hükümlerine göre Vatani Hizmet Tertibinden aylık bağlanmıştır.

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okuyunuz.

MADDE 2. — Bu Kanun 1.3.1980 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okuyunuz.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Kaç seneden beri beklemektedir bu adamcağız?

MALİYE KIDEMLİ BİNBAŞI TAHSİN EKİNCİ (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, bu tasarı 9 Kasım 1979 tarihinde o zamanki Hükümetçe hazırlanmış Meclis Başkanlığına sunulmuş ve 26 Şubat 1980 tarihinde Plan Komisyonunda görüşülmüştür. Dolayısıyla 2 seneye yakın bir zamandan beri bu kanun tasarısı beklemektedir Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Efendim, gündemde görüşülecek başka kanun tasarısı olmadığından, 14 Kasım 1980 Cuma günü saat 14.00'de toplanılmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 17.35

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

17 NCI BİRLEŞİM

12 Kasım 1980 Çarşamba

Saati : 15.00

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 nci Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu. (1/15) (S. Sayısı : 51)

2. — 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/33) (S. Sayısı : 56)

3. — Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanmasına Dair Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/31) (S. Sayısı : 55)

4. — Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/34) (S. Sayısı: 57)

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 51

1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 nci Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu.
(1/15)

TC

Başbakanlık

14 . 10 . 1980

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-527/06796

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 13.10.1980 tarihinde kararlaştırılan «1076 sayılı Yedeksubay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 nci Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğinin yapılmasını müsaadelerine saygılarımla arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Silahlı Kuvvetlerin yedeksubay ihtiyacı önceden tespit edilen kadrolara göre belirlenir. Yedeksubaylık hakkını kazananların kadro ihtiyacından fazla olması, yedeksubay kaynağının birikmesine yol açmaktadır. Hazırlanan bu tasarı ile yedeksubay kaynağı Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacına göre tanzim edilmekte ve birikim önlenmektedir.

Tasarı ile, 1076 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi değiştirilerek dört yıl ve daha fazla süreli fakülte, akademi ve yüksekokul ve dengi okul mezunlarına yedeksubay olabılme hakkı tanınmakta, ancak bunlar arasından isteklilerin erbaş - er olarak yükümlülüklerini yerine getirebilecekleri ayrıca, seçilemeyerek erbaş - er olanlar da dahil bu gibilerin yedeksubayların hizmet sürelerinin yarısı kadar hizmet yapacakları esası benimsenmektedir.

İsteklilerin, yedeksubay ihtiyacından fazla veya az oluşuna göre Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacının ne şekilde sağlanacağı tespit edilmiştir.

Tasarı ile, 1076 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenerek, 10 . 7 . 1974 tarih ve 1833 sayılı Kanunla eritilen yedeksubay birikiminden sonra, kaynaktaki fazlalık sebebiyle yeniden oluşan yedeksubay birikiminin eritilmesi ve bir daha böyle bir birikimle karşılaşılması amaçlanmıştır.

Hali hazırda mevcut yedeksubay adayı durumundaki yükümlüler hakkında, bu kanunun uygulanması ile kazanılmış haklarının ihlali söz konusu edilemeyecektir.

Zira, gerek öğretimde ve gerekse uygulamada kazanılmış hak; kişiselleşmiş ve ilgiliye maledilmiş bir hak olarak kabul edilmekte ve idare hukukunda da, genel düzenleyici mahiyetteki hukuk kuralları, kişisel bir işleme tabi tutularak, ferdileştirilmedikçe, kazanılmış bir hakkın varlığından bahsedilemeyeceği ifade edilmektedir.

Kazanılmış hak kavramının bu muhtevası sebebiyle, yedeksubay aday adayı olan yükümlüler mevcut kanuna göre yedek subay statüsünü kazanamamış olduklarından, bunların çıkarılacak yeni bir kanunun hükümlerine tabi tutulmaları kazanılmış hak kavramına aykırı olmayacaktır.

Yedek subay aday adayları hakkında yapılması düşünülen bu düzenleme sebebiyle 1111 sayılı Askerlik Kanununda da birtakım düzenlemelere gidilmesi zorunluluğu doğduğundan tasarı ile, anılan kanunun muvazaflık hizmetini düzenleyen 5 nci maddesinin değiştirilmesi cihetine gidilerek, 1076 sayılı Kanuna tabi olup da yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirmek isteyenlerin hizmet sürelerinin aynı celbe tabi yedek subaylar için belirtilen sürelerin yarısı kadar olacağı esas getirilmiş, gerek izin süreleri ve gerekse sıhhi izin süreleri yönünden ilgili maddelere fıkralar eklenerek uygulamaya açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Tasarının birinci maddesi ile 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncu maddesi değiştirilmektedir.

Bu madde ile; Silahlı Kuvvetlerin yedek subay ihtiyacı her celp yılından evvel müteakip yıl için tespit edilecek ve bu miktar silah altına alınacaktır.

Yeni düzenleme ile, kaynakta birikimi önlemek için 4 yıldan az süreli öğretim kurumlarından mezun olanların yedek subay olabilmeleri imkânı kaldırılmaktadır.

Ancak, dört yıl ve daha fazla süreli Fakülte, Akademi ve Yüksekokullar ile bunların dengi olduğu Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen öğrenim kurumu mezunları, sağlık durumları itibariyle de elverişli iseler yedek subay aday adayı olabileceklerdir.

Bunlardan istekliler, yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirebilecekleri gibi, yönetmelikte saptanacak esaslara göre değerlendirmede yedek subay adayı olarak seçilemeyenler de yükümlülüklerini erbaş - er olarak ve fakat aynı celbe tabi yedek subayların hizmet sürelerinin yarısı kadar hizmet yaparak yerine getireceklerdir. Bu uygulama ile yedek subay olma isteğinin belli bir ölçüde azalacağı düşünülmektedir.

İsteklilerin ayrılmasından sonra da, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacından fazla yükümlü bulunması halinde, bunlar arasından yeteri kadarı Yönetmelik esaslarına göre seçilerek yedek subay olacaklar, geriye kalanı da yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getireceklerdir.

İsteklilerin ayrılmasından sonra geriye kalanlar, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacını karşılamaya yetmediği takdirde ise, bu defa erbaş - er olarak yükümlülüklerini yerine getirmek isteyenler arasından ihtiyaca yetecek miktarı Yönetmelik esaslarına göre seçileceklerdir.

Ayrıca, getirilen bir düzenleme ile, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vasıflara haiz olanların mevcudun ihtiyaçtan az olması halinde, bunların isteklerine bakılmaksızın yedek subay adayı olarak ayrılacakları ve seçime de tabi tutulmayacakları esas benimsenmiştir.

Madde ile, yedek subayların hizmet süreleri ile yetiştirme ve kıtada geçecek süreleri düzenlenirken, gerektiğinde de Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulunca bu sürelerin uzatılıp, kısaltılabileceğine işaret edilerek uygulamaya esneklik getirilmiştir.

Madde 2. — Tasarının bu maddesi ile 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa geçici 6 ncı madde eklenmektedir.

Bu madde ile, genel gerekçede de değinildiği üzere mevcut birikimin eritilmesi ve bu eritmede de yeni yasa hükümlerinin uygulanması amaçlanmaktadır. Diğer bir ifade ile 1833 sayılı Kanundan sonraki uygulama sebebiyle kaynak fazlası olarak biriken yedek subay aday adayları hakkında da uygulamaya gidilerek Yönetmelikte tespit edilecek esaslara göre seçime tabi tutulacaklardır.

Madde 3. — Tasarının bu maddesi ile 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 nci maddesi değiştirilmektedir.

Bu değişiklikle, muvazaflık hizmeti bakımından gerek istekleriyle ve gerekse seçimi kazanamayarak erbaş - er olarak yükümlülüklerini yerine getiren mükelleflerin hizmet sürelerinin, aynı celbe tabi yedek subayların hizmet sürelerinin, yarısı kadar olacağı kabul edilmiştir.

Madde 4. — Bu madde ile 1111 sayılı Askerlik Kanununun 77 nci maddesine bir fıkra eklenmektedir.

Anılan Kanunun 77 nci maddesi, izin süreleri ile ilgilidir. Yedek subay aday adaylığından erbaş - er statüsüne geçirilenler hizmet süreleri yönünden de diğer erbaşlardan ayrı bir statüye tabi tutulduklarından, bu gibilere uygulanacak izin sürelerinin de ayrı bir fıkra halinde aynı maddede gösterilmesi suretiyle, uygulamada doğabilecek ihtilaflar önlenmiştir.

Madde 5. — Tasarının bu maddesi ile de 1111 sayılı Askerlik Kanununun 78 nci maddesine bir fıkra eklenmektedir.

Eklenen bu fıkra ile, yedek subay statüsünden erbaş - er statüsüne geçirilen yükümlüler hakkındaki hava değişimi sürelerinin, en çok 1,5 aylık bölümünün muvazzaf hizmetten sayılacağı belirtilerek, uygulamaya açıklık getirilmiştir.

Madde 6. — Yürürlükle ilgilidir.

Madde 7. — Yürütme ile ilgilidir.

Milli Savunma Komisyonu Raporu

Milli Savunma Komisyonu

Esas No. : 1/15

Karar No. : 5

3 . 11 . 1980

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bir geçici madde eklenmesi, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 nci maddesinin değiştirilmesi, 77 ve 78 nci maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkındaki Kanun tasarısı, Komisyonumuzda görüşüldü.

Yapılan görüşme sonunda Tasarının tümü benimsendi ve maddelerin görüşülmesine geçildi.

Tasarının çerçeve birinci maddesinde düzenlenen 1076 sayılı Kanunun 3 ncü madde (b) bendine; Fakülte, Akademi ve Yüksekokullar ibarelerinden sonra «Enstitüler» ibaresinin de eklenmesinin,

Aynı madde (c) bendinin 2 sayılı alt bendine, seçim için çağırılan yükümlülerin, mazeretsiz seçime katılmamaları halinde erbaş - er olarak yükümlülüklerini yerine getireceklerini ifade için, yeni bir fıkra ilavesinin,

(c) bendi 3 ncü alt bendinde de yönetmeliğe atıf yapılması nedeniyle, yönetmeliğe ilişkin düzenlemenin 2 ncü alt bent yerine 3 ncü alt bentden sonraya alınmasının,

Aynı madde (e) bendinin, seçim sonucunda yedek subay adaylığını kazananların askerlik hizmetlerinin ancak, eğitim - öğretim için askerlik şubelerinden sevkleri ile başlayacağına işaret edilebilmesi için ayrı bir düzenlemeye gidilmesinin,

Yedek subayların yetiştirilme ve hizmet sürelerine ilişkin düzenlemenin, karışıklığa meydan vermemesi için (f) fıkrası olarak ayrıca düzenlenmesinin,

Tasarının çerçeve 2 nci maddesi ile düzenlenen metin yerine; 1076 sayılı Kanuna tabi yükümlülerin celp ve sevkleri ile buna ilişkin işlemler hakkındaki diğer hususların Türkiye Radyoları ve Televizyonu aracılığıyla ilan edileceği ve bu duyurunun tebliğ mahiyetinde olacağına dair yeni bir metin getirilerek, uygulamaya kolaylık ve çabukluk getirilmesinin,

Halen mevcut yedek subay birikimi için tasarı ile getirilen geçici madde yerine düzenlenen yeni geçici madde ile de; 1833 sayılı Kanunla yapılan eski uygulamadan esinlenerek birikimin eritilmesi yoluna gidilmesi ve bu eritmenin esas ve usullerinin gösterilmesinin;

Erbaş ve erlerin muvazzaflık hizmet süresine ilişkin 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 nci maddesine açıklık getirmek maksadıyla yeni bir düzenlemeye gidilerek, seçim sonucunda yedek subay adayı olamayanlarla, makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanların kendi istekleri ile erbaş - er olanlardan dört ay fazla hizmet yapacaklarına işaret edilmesinin,

Tasarının çerçeve 4 ncü maddesiyle getirilen, 77 nci maddeye fıkra ilavesi yerine anılan maddenin günün gelişen ve değişen koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesinin,

Yapılan bu değişiklikler nedeniyle Tasarının başlığının da değiştirilmesinin,

Uygun olacağı görüşü ile, Komisyonumuzca düzenlenen metin ve raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
İsmet ONUR
Hâkim Albay

Üye
Hüseyin İŞLER
Per. Kd. Alb.
M. S. B. Asal D. Bşk. lığı
Er İşlem Şb. Md.

Üye
Ersin ESEROL
Hâkim Yarbay

Üye
M. Tevfik ODMAN
Deniz Hâk. Ön. Yzb.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi, 77 ve 78 nci Maddelerine Birer Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 6 . 6 . 1927 tarih ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 27 . 7 . 1970 tarih ve 1316 sayılı Kanunla değişik 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3. — a) Her celp yılından evvel müteakip yıl Silahlı Kuvvetlerin subay sınıflarına göre yedek subay ihtiyacı Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığınca tespit edilir.

b) Dört yıl ve daha fazla süreli Fakülte, Akademi ve Yüksekokullar ile Millî Eğitim Bakanlığınca bunların dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunlarından Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği esasları uyarınca, askerliğe elverişli olanların, askerlik kararları alınır.

c) (b) fıkrasına göre, Askerlik Kararı aldırılan yükümlüler, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyduğu yedek subay miktarından fazla iseler :

1. İstekliler, yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirebilirler.

2. İsteklilerin ayrılmasından sonra, ihtiyaçtan fazla yükümlü var ise; Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı bunların arasından seçilerek saptanır. İhtiyaçtan fazla olanlar erbaş - er olarak mükellefiyet hizmetini yaparlar.

Seçimin yapılma esasları ve şekli ile celp usulleri bu konulara ilişkin olarak çıkarılacak yönetmelikte saptanır .

3. İsteklilerin ayrılmasından sonra, geriye kalan yükümlü miktarı, Silahlı Kuvvetlerin yedek subay ihtiyacını karşılamaz ise; erbaş - er olarak hizmet yapmak isteyenler arasından yönetmelik esaslarına göre seçimle yedek subay ihtiyacı karşılanır.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 ncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 ve 77 nci Maddelerinin Değiştirilmesi, 78 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 16 . 6 . 1927 tarih ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 27 . 7 . 1970 tarih ve 1316 sayılı Kanunla değişik 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3. — a) Her celp yılından evvel müteakip yıl Silahlı Kuvvetlerin subay sınıflarına göre yedek subay ihtiyacı Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığınca tespit edilir.

b) Dört yıl ve daha fazla süreli Fakülte, Akademi, Yüksekokul ve Enstitüler ile Millî Eğitim Bakanlığınca bunların dengi olduğu kabul edilen yurt dışı öğrenim kurumu mezunu olup da Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliğine göre askerliğe elverişli olanlar arasından, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı kadar yedek subay adayı (c) ve (d) bendleri esaslarına göre ayrılır.

c) Yükümlüler, Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaç duyduğu yedek subay miktarından fazla ise;

1. İstekliler, yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirebilirler.

2. İsteklilerin ayrılmasından sonra kalan yükümlüler ihtiyaçtan fazla ise; Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı bunların arasından seçilerek saptanır.

Seçilmedikleri için ihtiyaç fazlası olanlar ile makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanlar, yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirirler.

3. İsteklilerin ayrılmasından sonra, kalan yükümlü miktarı, Silahlı Kuvvetlerin yedek subay ihtiyacını karşılamadığı takdirde; erbaş - er olarak hizmet yapmak isteyenler arasından seçimle yedek subay ihtiyacı karşılanır.

Seçimin şekli ve yapılma esasları ile celp usulleri, bu konulara ilişkin olarak çıkarılacak yönetmelikte saptanır.

(Hükümetin Teklifi)

d) Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vasıfları haiz olanların mevcudu, ihtiyaçtan az olduğu takdirde; bunlar hakkında (1) bend hükmü uygulanmaz ve seçime de tabi tutulmadan yedek subay adayı olarak ayrılırlar.

e) Yedek subaylık hizmeti süresi (18) aydır. Bu sürenin (6) ayı yedek subay yetiştirilmekle (12) ayı da subay olarak atandıkları kıta veya kurumlar da geçer.

Yedek subayların yetiştirme ve hizmet süreleri Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulunca uzatılabilir ve kısaltılabilir. Barışta, hizmet süresi on iki aya kadar indirilebilir. Uzatma halinde ise, bu süreler yaş haddinin sonundan iki kat düşülür.

f) Muvazzaflık hizmetini yapmadıkça bu kanunun tespit ettiği esaslar dışında hiçbir Yüksek Öğrenim mezunu askerlik çağından çıkarılamaz.

g) Yedek subaylardan hastalananlar, muvazzaf subay emsalleri gibi izin süresine tabi tutulurlar. Sıhhi izin süresini tamamlayanlar terhis edilirler. Ancak, sıhhi izin süresini tamamlamadan (faal hizmet yapabilir) raporu alanlar, emsalleri terhis edilse dahi altı ay hizmet müddetini doldurmadıkça terhis edilmezler.

MADDE 2. — 6 . 6 . 1927 tarih ve 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa aşağıdaki geçici madde (6) eklenmiştir.

(Milli Savunma Komisyonunun kabul ettiği metin)

d) Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vasıfları haiz olanların mevcudu, ihtiyaçtan az olduğu takdirde; bunlar hakkında (c) bendi hükmü uygulanmaz ve seçime de tabi tutulmadan yedek subay adayı olarak ayrılırlar.

e) Yedek subay adayı yükümlülerin askerlik hizmetleri, eğitim - öğretim için Askerlik Şubelerinden sevkleri ile başlar.

f) Yedek subayların hizmet süreleri onsekiz aydır. Bu sürenin altı ayı yedek subay yetiştirilmekle oniki ayı da subay olarak atandıkları kıta ve kurumlarda geçer. Yedek subay yetiştirme süresi Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulunca uzatılabilir ve kısaltılabilir.

Yedek subayların hizmet süreleri Genelkurmay Başkanının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile lüzumu kadar uzatılabilir. Bu uzatılan süreler yaş haddinin sonundan iki kat düşülür.

Yedek subayların hizmet süreleri barışta Genelkurmay Başkanının teklifi ve Bakanlar Kurulu Kararı ile oniki aya kadar indirilebilir.

g) Muvazzaflık hizmetini yapmadıkça, 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile bu Kanunun tespit ettiği esaslar dışında hiç bir yüksek öğrenim mezunu askerlik çağından çıkarılamaz.

h) Yedek subaylardan hastalananlar, muvazzaf subay emsalleri gibi izin süresine tabi tutulurlar. Sıhhi izin süresini tamamlayanlar terhis edilirler. Ancak, sıhhi izin süresini tamamlamadan «Faal Hizmet Yapabilir» raporu alanlar, emsalleri terhis edilse dahi altı ay hizmet müddetini doldurmadıkça terhis edilmezler.

MADDE 2. — 16 . 6 . 1927 Tarih ve 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa aşağıdaki madde, Ek Madde 6 olarak eklenmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 2 yıl ve daha fazla süreli yüksek- okul mezunu olan yedek subay aday adayları da bu kanun hükümlerine göre seçime tabi tutulurlar.

MADDE 3. — 21 . 6 . 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 27 . 7 . 1970 tarih ve 1315 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5. — Erbaş ve erler için muvazaflık hizmet süresi; Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığında yirmi aydır. Ancak, 1076 sayılı Kanun hükmüne tabi yükümlülerden, bu yükümlülüklerini Kanunun 3 ncu maddesine göre erbaş ve er olarak yerine getireceklerin hizmet süreleri ise aynı celp ve tabi yedek subaylar için belirtilen sürelerin yarısı kadardır. Şu kadar ki bu gibiler 6 ay hizmet etmedikçe terhis edilmezler.

Bu hizmetler askerlik şubasından sevk tarihinden başlar. Belirtilen sürelerden fazla askerlik yapanların fazla hizmetleri, askerlik çağının sonundan iki kat olarak düşülür.

Bu kanunun tespit ettiği esaslar dışında veya muvazaflık hizmetini yapmadıkça hiçbir fert askerlik çağından çıkarılamaz.

(Milli Savunma Komisyonunun kabul ettiği metin)

EK MADDE 6. — Bu Kanuna tabi yükümlülerin celp ve sevkleri ile buna ilişkin işlemlerine ait diğer hususlar, Türkiye Radyoları ve Televizyonu aracılığıyla ilan edilmek suretiyle duyurulur. Bu duyuru yükümlülere tebliğ mahiyetindedir.

MADDE 3. — 16 . 6 . 1927 tarih ve 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askeri Memurlar Kanununa aşağıdaki Geçici Madde (6) eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı olan meslek ve vasıfları haiz olanlar hakkındaki 3 ncu madde (d) bendi hükmü saklı kalmak şartıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurt içi veya yurt dışı yükseköğrenim kurumu mezunlarından askerliğine karar aldırılmış olanlar er olarak askere sevk edilir ve dört aylık temel askerlik eğitimini müteakip terhis edilirler.

31 Ekim 1980 Tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında yükseköğrenim kurumlarından mezun olup da henüz askerlik kararı aldırılmamış yükümlüler bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir ay içerisinde yetkili kurumlara müracaat ederek haklarında askerlik kararı aldıkları takdirde, bu madde kapsamına girerler.

Dört aylık askerlik yükümlülüğünü yerine getirmiş olanlardan yedek subay olmak isteyenler, bu Kanunun 3 ncu maddesine göre seçilirler ve Genelkurmay Başkanlığının tespit edeceği ihtiyaca göre ve uygun göreceği zamanlarda noksan kalan eğitimlerini tamamlayıp başarı gösterenler yedek subay olurlar ve emsalleri gibi terhis edilirler.

Dört aylık temel askerlik eğitimine tabi olanların hava değişikliği sürelerinin ancak bir aya kadar (dahil) olan kısmı muvazaf hizmetlerinden sayılır.

Yükümlülerden, genel ve katma bütçeli idarelerle, belediye ve özel idarelerde ve kamu iktisadi teşebbüsleri, teşekkülleri ve müesseselerinde maaşlı veya sözleşmeli veya yevmiyeli veya ücretli olarak görevli bulunanlar ile bu görevlerde aday olarak bulunanlar, temel askerlik eğitimi süresince, maaşsız veya ücretsiz veya yevmiyesiz izinli sayılırlar.

Er olarak terhis edilen yükümlülerin arta kalan muvazaf hizmet süreleri, yedeğe ayrıldıktan sonra yaş haddine iki kat olarak eklenir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 4. — 21 . 6 . 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4 . 4 . 1929 tarih ve 1413 sayılı Kanunla değişik 77 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

MADDE 77. —

Yedek subay aday adaylığından, erbaş - er statüsüne geçirilene temel eğitimden sonraki hizmet süreleri içinde bir ay izin verir.

MADDE 5. — 21 . 6 . 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4 . 4 . 1929 tarih ve 1413 sayılı Kanunla değişik 78 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

MADDE 78. —

Yedek subay aday adaylığından, erbaş - er statüsüne geçirilenlerin alacakları hava değişiminin ancak 1,5 aya kadar (dahil) olan kısmı muvazzaf hizmetlerinden sayılır.

(Milli Savunma Komisyonunun kabul ettiği metin)

Bu maddeye tabi yükümlülerin celp ve sevkleriyle buna ilişkin işlemlerine ait diğer hususlar Türkiye Radyoları ve Televizyonu aracılığı ile ilan edilmek suretiyle duyurulur. Bu duyuru yükümlülere tebliğ mahiyetindedir.

MADDE 4. — 21 . 6 . 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 27 . 7 . 1970 tarih ve 1315 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5. — Erbaş ve erler için muvazzaflık hizmet süresi; Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığında yirmi aydır. Ancak 1076 sayılı Kanun Hükmüne tabi yükümlülerden;

a) Bu yükümlülüklerini anılan kanunun 3 nci maddesine göre istekleri ile erbaş - er olarak yerine getireceklerin hizmet süresi, aynı celp tabii olup yedek subay adayları olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadardır.

b) Seçim sonucunda yedek subay adayları olamadıkları için yükümlülüklerini erbaş - er olarak yerine getirecekler ile, makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanların hizmet süresi ise, (a) bendindeki süreden dört ay fazladır.

Bu hizmetler askerlik şubesinde sevk tarihinden başlar. Belirtilen sürelerden fazla askerlik yapanların fazla hizmetleri, askerlik çağının sonundan iki kat olarak düşülür.

Bu kanunun tespit ettiği esaslar dışında veya muvazzaflık hizmetini yapmadıkça hiçbir fert askerlik çağından çıkarılamaz.

MADDE 5. — 21 . 6 . 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4.4.1929 tarih ve 1413 sayılı Kanunla değişik 77 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 77. — Erbaş ve erlerin izin süreleri yol dahil olmak üzere muvazzaflık hizmetinin her ayı için iki gün olarak hesap edilir ve bu izin süresi muvazzaflık hizmetinden sayılır. Bir yıl içerisinde verilen izin sürelerinin toplamı otuz günü geçemez. Muvazzaflık hizmetini yerine getirmek üzere kıta veya kurumlara katılmış olan erbaş ve erlere acemi eğitimini bitirmedikçe ve cezalıları ceza süresini tamamladıkça izin verilmez. Yılda otuz günden fazla izin ile acemi eğitimini tamamlamamış bulunan yükümlülerden fevkalade özürleri olduğu anlaşılanlara izin verebilmek hakkı asgari Tugay Komutanlığına (Deniz ve Hava Kuvvetlerinde eşidi) aittir. İzin ve hava de-

(Hükümetin Teklifi)

(Milli Savunma Komisyonunun kabul ettiği metin)

ğişimine gönderilecek olan erbaş ve erlerin ne kadar izinli veya hava değişimli olduklarını gösterir kıta komutanlığı veya askeri kurum amirliğince ellerine belge verildiği gibi ayrıca bu husus askerlik şubelerine yazılır ve şubeler de bu gibileri izinli ve hava değişimli defterlerine kaydederler ve süreleri sona erdiğinde kıtalarına sevk olunmalarını sağlarlar.

Acemi eğitimini tamamlayanlara kanuni izinlerinden sayılmak üzere, yol dahil on güne kadar izin verilebilir.

MADDE 6. — 21 . 6 . 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4 . 4 . 1929 tarih ve 1413 sayılı Kanunla değişik 78 nci maddesine aşığıdaki fıkra eklenmiştir.

«1076 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi uyarınca, erbaş - er statüsüne geçirilenlerin alacakları hava değişiminin ancak bir buçuk aya kadar (dahil) olan kısmı muvazzaf hizmetlerinden sayılır.»

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 6. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu Yürütür.

13 . 10 . 1980

Başbakan

B. Ulusu

Devlet Bak. - Başbakan
Yrd.

Z. Baykara

Devlet Bakanı

Prof. Dr. M. N. Özdaş

Dışişleri Bakanı

İ. Türkmen

Ticaret Bakanı

K. Cantürk

Tarım ve Orman Bakanı

Prof. Dr. S. Özbek

Turizm ve Tanıtma Bakanı

İ. Evliyaoğlu

Devlet Bak. - Başbakan
Yrd.

T. Özal

Adalet Bakanı

C. Mentek

Maliye Bakanı

K. Erdem

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı

Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Çalışma Bakanı

Prof. Dr. T. Esener

İmar ve İskân Bakanı

Dr. Ş. Tüten

Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Şide

Devlet Bakanı

Prof. Dr. İ. Öztrak

Milli Savunma Bakanı

Ü. H. Bayülken

Milli Eğitim Bakanı

H. Sağlam

Gümrük ve Tekel Bakanı

R. Baturalp

Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Ş. Kocatopçu

Köy İşleri ve Koop. Bakanı

M. R. Güney

Kültür Bakanı

C. Baban

Devlet Bakanı

M. Özgüneş

İçişleri Bakanı

S. Çetiner

Bayındırlık Bakanı

Dr. T. Önalp

Ulaştırma Bakanı

N. Özgür

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

S. Bingöl

Gençlik ve Spor Bakanı

V. Özgül

Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Dair Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/31)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-456/02316

27 . 10 . 1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 24 . 10 . 1980 tarihinde kararlaştırılan «Muhammed oğlu 1918 doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu
Başbakan

GEREKÇE

Suriye (Kadılköyü - Cerablus) 1918 doğumlu Muhammed Oğlu Muhammed Mamo, Milli İstihbarat Teşkilatı emrinde Suriye'de görev yaparken 1960 yılında suçüstü yakalanarak müebbet hapse mahkûm edilmiştir.

Adı geçen 18 yıl 5 ay hapis yattıktan sonra, Türkiye aleyhine faaliyette bulunurken yakalanıp tutuklanan Suriye'li Şerafettin Eyüp Abaza ile 2 . 9 . 1980 günü mübadele edilerek, Türkiye'ye getirilmiştir.

28 . 5 . 1979 tarihli ve 7/17576 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Türk vatandaşlığına kabul edilen Muhammed Mamo yaşlı, çalışamayacak durumda ve yardıma muhtaç bulunduğundan kendisine hayatta bulunduğu sürece vatani hizmet tertibinden 2150 sayılı Kanun hükümleri gereğince aylık bağlanması maksadıyla bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

İhtisas Komisyonu Raporu

Esas No. : 1/31

Karar No. : 19

7 . 11 . 1980

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Bakanlar Kurulunca hazırlanan ve 27 . 10 . 1980 günü Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına arz olunan «Muhammed oğlu 1918 doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması İlişkin Kanun Tasarısı», Başbakanlık, Maliye Bakanlığı ve TC Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katıldığı toplantıda görüşüldü.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; 1918 Suriye doğumlu Muhammed oğlu Muhammed Mamo'nun, yurt dışında görev yaparken 1960 yılında yakalanarak müebbet hapse mahkûm edildiği ve 18 yıl 5 ay hapis yattıktan sonra, Türkiye aleyhine faaliyette bulunurken yakalanıp tutuklanan yabancı uyruklu Şerafettin Eyüp Abaza ile 2 . 9 . 1978 günü mübadele edilerek, Türkiye'ye getirildiği, gerek tasarının gerekçesinin incelenmesinden ve gerekse ilgililerin açıklamalarından anlaşılmıştır.

Ayrıca 28.5.1979 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Türk vatandaşlığına kabul edilen Muhammed Mamo'nun, yaşlı, çalışmayacak durumda ve yardıma muhtaç olduğu tespit edildiğinden, kendisine hayatta bulunduğu sürece Vatani Hizmet Tertibinden 2150 sayılı Kanun hükümleri gereğince aylık bağlanması hususu yerinde bulunmuş ve bu amaçla hazırlanan kanun tasarısının tümü Komisyonumuzca da benimsenerek, maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarının 1 nci maddesi aynen,

Tasarının 2 nci maddesi, daha önce sevkedilen tasarının tarihi dikkate alınarak «Bu Kanun 1.3.1980 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer» şeklinde değiştirilerek,

Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyinin tasviplerine sunulmak üzere arz olunur.

Başkan

Turhan AKPORAY

Mly. Kd. Alb.

Üye

Tahsin EKİNCİ

Mly. Kd. Bnb.

Üye

Erdoğan ÖZDAĞ

Maliye Bakanlığı

Bütçe ve Mali Kontrol

Gn. Md. Yardımcısı

Üye

Selâhattin SAVAŞ

MIT Hukuk Müşaviri

Üye

Metin KANTARCIOĞLU

TC Emekli Sandığı Gn. Md.

Tahsisler Dairesi Başkan Yardımcısı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Suriye (Kadılarköyü - Cerablus) 1918 doğumlu Muhammed oğlu Muhammed Mamo'ya hayatta bulunduğu sürece 15.6.1978 günlü ve 2150 sayılı Kanun hükümlerine göre Vatani Hizmet Tertibinden aylık bağlanmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımını takip eden aybaşında yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

İHTİSAS KOMİSYONU METNİ

Muhammed Oğlu 1918 Doğumlu Muhammed Mamo'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu Kanun 1.3.1980 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

24 . 10 . 1980

Başbakan <i>B. Ulusu</i>	Devlet Bak. - Başbakan Yrd. <i>Z. Baykara</i>	Devlet Bak. - Başbakan Yrd. <i>T. Özal</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. İ. Öztrak</i>
Devlet Bakanı <i>M. Özgüneş</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. M. N. Özdaş</i>	Adalet Bakanı <i>C. Menteş</i>	Milli Savunma Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>
İçişleri Bakanı <i>S. Çetiner</i>	Dışişleri Bakanı <i>İ. Türkmen</i>	Maliye Bakanı <i>K. Erdem</i>	Milli Eğitim Bakanı <i>H. Sağlam</i>
Bayındırlık Bakanı <i>Dr. T. Önalp</i>	Ticaret Bakanı <i>K. Cantürk</i>	Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı <i>Prof. Dr. N. Ayanoglu</i>	Gümrük ve Tekel Bakanı <i>R. Baturalp</i>
Ulaştırma Bakanı <i>N. Özgür</i>	Tarım ve Orman Bakanı <i>Prof. Dr. S. Özbek</i>	Çalışma Bakanı <i>Prof. Dr. T. Esener</i>	Sanayi ve Teknoloji Bakanı <i>Ş. Kocatopçu</i>
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>S. Bingöl</i>	Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>İ. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>Dr. Ş. Tüten</i>	Köy İşleri ve Koop. Bakanı <i>M. R. Güney</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>V. Özgül</i>	Sosyal Güvenlik Bakanı <i>S. Şide</i>	Kültür Bakanı <i>C. Baban</i>	

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 56

5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/33)

TC

Başbakanlık

28 . 10 . 1980

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-585/06803

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 24 . 10 . 1980 tarihinde kararlaştırılan «5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

5521 SAYILI İŞ MAHKEMELERİ KANUNUNUN 11 NCİ MADDESİNE BİR FIKRA EKLENMESİNE DAİR KANUN TASARISININ GEREKÇESİ

İş davalarının iş mahkemelerinde görülmesini öngören ve bu davalarla ilgili bazı usul hükümlerini içeren 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 15 nci maddesi, anılan kanunda açıklık bulunmayan hallerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanmasını öngörmektedir. Bu hüküm karşısında, kanunda açıklık bulunmayan diğer durumlar yanında HUMK'nun yargılama giderlerine ilişkin 413 ve sonra gelen maddelerinin de iş davalarında uygulanmaları gerekmektedir. Bu madde hükümlerine göre taraflar, mahkemece yapılmasını istedikleri veya dava konusunda mahkemece yapılması gerekli görülen işlemlerin masraflarını peşinen ödemek mecburiyetindedirler. İş davalarında şifahi yargılama usulü جاری olduğundan, Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu davacı veya davalıların mahkemece dinlenmelerinde veya mahkemeye ibraz edilebilecek yabancı dildeki belgelerin Türkçe'ye çevrilmelerinde tercüman ve mütercime ihtiyacı duyulması tabii olup, yukarıda sözü edilen kanun hükümlerine göre bu işlemlerin gerektireceği masrafların ilgililerince ödenmesi lazımdır. Tasarıyla getirilen hüküm, bu durumlarda yapılacak masrafların Devlet Hazinesince karşılanmasını amaçlamaktadır.

Tasarı, yurttaşlarımızın yoğun oldukları yabancı ülkelerin mevzuatında mevcut hükümlere paralel olup, o ülkelerde aranan müttekabiliyet şartının gerçekleşmesini ve yurttaşlarımızın buldukları ülkenin çok defa dilini bilmemelerinden dolayı karşılaştıkları güçlükleri gidermeyi ve karşılamak zorunda kaldıkları masraflardan muaf olmalarını sağlayacaktır. Örneğin Federal Almanya İş Mahkemeleri Kanununun 12 nci maddesinde tasarıyla getirilene benzer bir hüküm bulunmaktadır. Ancak, karşılıklık önşart olduğundan bu hüküm, Dışişleri Bakanlığından alınan bilgilere göre işverenleriyle büyük sayılara varan uyumsuzlukları bulunan anılan ülkedeki yurttaşlarımıza uygulanamamaktadır. Tasarı kanunlaştığı takdirde Federal Almanya'da bulunan işçilerimizin tercüman ve mütercim masraflarından muaf olmaları sağlanacak ve azımsanmayacak miktarlara ulaşan bu giderleri tasarruf etmiş olacaklardır.

Adalet Komisyonu Raporu

Adalet Komisyonu

Esas No : 1/33

Karar No : 5

10 . 11 . 1980

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı Adalet Komisyonunda görüşüldü.

Yapılan görüşme sonunda tasarının tümü kabul edilerek maddelerin görüşülmesine geçildi.

Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu kişilerin taraf oldukları iş davalarında mahkemeye çağırılacak tercüman ve mütercimlere ödenecek ücretlerin mütekabiliyet şartı ile Devlet Hazinesinden karşılanmasını öngören 1 nci, yürürlük ve yürütmeye ilgili 2 nci ve 3 ncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Komisyon Başkanı	Üye	Üye	Üye
Muzaffer BAŞKAYNAK	Zeki GÜNGÖR	Yaşar R. ÇİFTÇİOĞLU	Engin DOĞU
Hâkim Tuğgeneral	Hâkim Albay	Hâkim Albay	Adalet Bakanlığı Kan. Pln. Araş. Gen. Md.ğü Başmüşaviri

5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 11 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu kişilerin taraf oldukları iş davalarında mahkemeye çağırılacak tercüman ve mütercim ücreti, mütekabiliyet şartı ile Devlet Hazinesinden karşılanır.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

24 . 10 . 1980

Başbakan B. Ulusu	Devlet Bak. - Başbakan Yrd. Z. Baykara	Devlet Bak. - Başbakan Yrd. T. Özal	Devlet Bakanı Prof. Dr. İ. Öztrak
Devlet Bakanı M. Özgüneş	Devlet Bakanı Prof. Dr. M. N. Özdaş	Adalet Bakanı C. Menteş	Milli Savunma Bakanı Ü. H. Bayülken
İçişleri Bakanı S. Çetiner	Dışişleri Bakanı İ. Türkmen	Maliye Bakanı K. Erdem	Milli Eğitim Bakanı H. Sağlam
Bayındırlık Bakanı Dr. T. Önalp	Ticaret Bakanı K. Cantürk	Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı Prof. Dr. N. Ayanoglu	Gümrük ve Tekel Bakanı R. Baturalp
Ulaştırma Bakanı N. Özgür	Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. S. Özbek	Çalışma Bakanı Prof. Dr. T. Esener	Sanayi ve Teknoloji Bakanı Ş. Kocatopçu
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı S. Bingöl	Turizm ve Tanıtma Bakanı İ. Evliyaoğlu	İmar ve İskân Bakanı Dr. Ş. Tüten	Köy İşleri ve Koop. Bakanı M. R. Güney
Gençlik ve Spor Bakanı V. Özgül	Sosyal Güvenlik Bakanı S. Şide	Kültür Bakanı C. Baban	

Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/34)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-55/07113

11 . 11 . 1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 5 . 11 . 1980 tarihinde kararlaştırılan «Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu
Başbakan

G E R E K Ç E

2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı maddesinde, «Bu Kanun yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe girer.» hükmü bulunmaktadır. Buna göre Kanun 20 Kasım 1979 tarihinde yayımlandığından, bütün yurtda çocuk mahkemeleri de 20 Kasım 1980 tarihinde göreve başlamış olacaktır.

Ancak, söz konusu Kanunun uygulamaya geçilmesinde birtakım zorluklar ve noksanlıklar mevcuttur. Örneğin, her il ve asliye mahkemesi teşkilatı bulunan her ilçede bir çocuk mahkemesi kurulması gerekli iken, Ekim/1980 tarihi itibarıyla 521 hâkim, 281 Cumhuriyet Savcı kadrosunun münhal bulunması ve bu arada 88 Cumhuriyet Savcı ve yardımcısının sikiyönetim mahkemelerinde görev alması, müstakil çocuk mahkemelerinin kurulmasına imkân vermemektedir. Bunun gibi kabul edilerek yayımlanan 2253 sayılı Kanunda birtakım noksanlıklar da vardır. Tasarı 11 - 18 yaş gruplarını içerisine alacak şekilde hazırlandığı halde, 11 - 15 yaş gruplarına yönelik bir düzenlemeye dönüştürülmüştür. Ayrıca çocuk mahkemelerinde sosyal hizmet uzmanları yanında psikiyatrist, psikoloğ gibi uzmanların çalışmalarına olanak sağlanmamıştır.

Cezaların infaz edileceği yer yönünden Kanunun 36 ncı maddesindeki düzenleme, Türk Ceza Kanununun 54 ve 55 nci maddeleri ile Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzüğün 8 nci ve 9 ncu maddelerine aykırılık arz etmektedir. Çocuk Eğitim, İslah ve İnfaz İşleri Genel Müdürlüğünün görevlerini belirleyen Kanunun 44 ncü maddesinde de önemli noksanlıklar vardır.

Tasarı ile Kanunun yürürlük tarihi bir yıl uzatılmak suretiyle bütün bu noksanlıklar giderilecek, yanlışlıklar düzeltililecek ve çocuk mahkemeleri istenilen düzeyde kurularak yan kuruluşları ile faaliyete geçecektir.

Adalet Komisyonu Raporu

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/34

Karar No. : 6

11 . 11 . 1980

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda görüldü.

Yapılan görüşme sonunda tasarının tümü benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçildi.

Kanunun uygulanmasına geçilmesinde birtakım zorluklar ve noksanlıkların mevcut olması ve bunların giderilmesi amacıyla adı geçen Kanunun yürürlük tarihinin bir yıl daha uzatılmasını öngören tasarının 1 nci maddesiyle, yürürlük ve yürütme ile ilgili 2 ve 3 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Adalet Komisyonu Başkanı

Zeki GÜNGÖR

Hâkim Albay

Üye

Yaşar ÇİFTÇİOĞLU

Hâkim Albay

Üye

Engin DOĞU

Adalet Bakanlığı

Kanunlar Pln. Araş. Gen.

Müdürlüğü Başmüşaviri

Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 46. — Bu Kanun yayımı tarihinden iki yıl sonra yürürlüğe girer.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

B. Ulusu

Devlet Bak. - Başbakan

Yrd.

Z. Baykara

Devlet Bakanı

Prof. Dr. M. N. Özdaş

Dışişleri Bakanı

İ. Türkmen

Ticaret Bakanı

K. Cantürk

Tarım ve Orman Bakanı

Prof. Dr. S. Özbek

Turizm ve Tanıtma Bakanı

İ. Evliyaoğlu

Devlet Bak. - Başbakan

Yrd.

T. Özal

Adalet Bakanı

C. Menteş

Maliye Bakanı

K. Erdem

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı

Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Çalışma Bakanı

Prof. Dr. T. Esener

İmar ve İskân Bakanı

Dr. Ş. Tüten

Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Şide

Devlet Bakanı

Prof. Dr. İ. Öztrak

Milli Savunma Bakanı

Ü. H. Bayülken

Milli Eğitim Bakanı

H. Sağlam

Gümrük ve Tekel Bakanı

R. Baturalp

Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Ş. Kocatopcu

Köy İşleri ve Koop. Bakanı

M. R. Güney

Kültür Bakanı

C. Baban

Devlet Bakanı

M. Özgüneş

İçişleri Bakanı

S. Çetiner

Bayındırlık Bakanı

Dr. T. Önalp

Ulaştırma Bakanı

N. Özgür

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

S. Bingöl

Gençlik ve Spor Bakanı

V. Özgül